

Jeremia

Propete Jeremia gêmôa nom gêmuņ Apômtau Jesu amboac jala 600. Enj gêjam kôm propetenja jala taêsam ma gêjac biņsu Anôtônê lau gebe sênam tauņ ôkwi. Embe masi, go gêņwapac kapôêņ êtap êsêac sa êtu nêņ sec to nêņ sakiņ gwamņanja. Enj gêmôa nom e gêlic biņ, taņ kêsôm lasê naņ ņanô kêsa. Kiņ Babilonņa Nebukadnesar kêku Jerusalem tulu ma gesen malac to ņalôm dabuņ su ma gêwê kiņ Judanja to nê lau taêsam jasêņgôn kapoacwalô aņga Babilon. Mago Jeremia geoc biņ tenj lasê gêwiņ gebe êsêac sêmu sêmêņ aņga Babilon ma sêmboanêņ gôlôac sa êtiam.

Buku tau ņasêbu aclê gebe

1. Mômêlatu 1–25 Anôtô kêkêņ ņawae gêdêņ nê lau gêdêņ taņ kiņ têlêac sêjam gôliņ êsêac naņ. Kiņ têlêac nêņ ņaê gebe Josia agêc Joiakim ma Sedekia.
2. Mômêlatu 26–45 Jeremianê ņac-keto-papiawaga Baruk gêjac miņ nê biņ ņagêdô. Enj keto biņ ņagêdô Anôtô geoc lasê ma Jeremia tau nê lêņ ņamiņ towae ņagêdô kêsêp buku tonec gêwiņ.
3. Mômêlatu 46–51 Anôtô geoc lau jaba nêņ biņ ņagêdô lasê.
4. Mômêlatu 52 Biņ ņatêku tenj, taņ gêjac miņ ņacjo sêku Jerusalem tulu to sesen lôm dabuņ su ma sêwê lau jasêņgôn kapoacwalô aņga Babilon.

Jeremia enj ņac têtac malô. Enj têtac gêwiņ nê lau ņanôgenj ma gedec gebe êsôm biņ mêtôcņa lasê êndêņ êsêac. Mago Anôtônê biņ kêtunj ênê ņalêlôm

kêtom ja, tec enj kêtôm gebe êngaminj binj tau atom, kêsôm lasêgenj.

Buku tau njalô towae njagêdô kêkanônj Jeremi-anê tēm wapac atom, kêkanônj tēm, tañ gêc nêmnja nanj. Êndênj tēm ônê Anôtô oc êmoatinj poac wakuc êndênj nê lau. Ma êsêac oc sejop poac tônê njapep. Kêdônjwaga to binjsu teñ oc êlênj binj êsêac gebe sêlinj poac sinj atomnja nec atom, gebe poac tau njabinj ênêc nêñ njalêlôm (31:31-34).

Anôtô kêkalem Jeremia ma kêsakinj enj gebe ênam kôm

¹ Jeremianê binj tonec. Jeremia enj Hilkia latu. Hilkia tau enj anja dabunwaga, tañ sêmoa malac Anatot anja Benjamminnê gamêñ nanj, nêñ njac teñ.

² Gêdênj tēm tañ Amon latu Josia kêtû Judanênj kinj ma gêjam gôlinj gamêñ kêtôm jala 13 su nanj, Apômtaunê binj gêdênj Jeremia tau.

³ Binj tau gêdênj Jeremia amboac tonanjenj gêdênj Judanênj kinj Josia latu Jojakim nê bêc e gêdênj Judanênj kinj Josia latu Sedekia nê gôlinj njajala kêtû 11 ña su njapanj e gêdênj jala, tañ sêkênj lau Jerusalemnja sêngônj kapoacwalô njajônj kêtû lemenj teñña.

⁴ Ma Apômtaunê binj gêdênj aê gebe

⁵ “Aê kajala aôm gêdênj tañ kamasanj aôm anja tēnam tētaclêlôm atomgenj nanj,

tēnam kêkôc aôm atomgenj ma gajam mec aôm su, aê kajalinj aôm sa gebe ôtu tentenlatunênj propete.”

⁶ Go aê kasôm gebe “O Apômtau Anôtô, ôlic acgom, aê njapalê kwalam ma kajala jasôm binjña atom.”

⁷ Mago Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe

“Ôsôm gebe’ Aê njapalê kwalam’ nec atom

gebe aôm oc ôndêñ lau, tañ jasakiñ aôm nañ ôna ma ôsôm biñ, tañ aê jajatu aôm nañ.

⁸ Ôtêc êsêac atom gebe aê gamoa gawiñ aôm gebe janam aôm sa. Apômtaunê biñ tau tonec.”

⁹ Go Apômtau kêmetôc lêma mênkêmoasac aê aocsuñ ma kêsôm gêdêñ aê gebe

“Ôlic acgom, aê kakêñ ñoc biñ kêsêp aôm awamsuñ.

¹⁰ Gôlicgac me, ocsalô tonec aê kakêñ aôm kôtu tentenlatu to gamêñ kiñña samob ñatau gebe ômbuc sa ma ôtuc popoc gebe onsen su ma ôku tulu

gebe ôkwê sa ma ôsê.”

¹¹ Go Apômtaunê biñ gêdêñ aê gebe “Jeremia, aôm gôlic asagen.” Ma aê kasôm gebe “Aê galic tali ñalaka teñ.”

¹² Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Aôm gôlic jagêdêñ gebe aê gajam jali ñoc biñ gebe ñanô êsa.”

¹³ Apômtaunê biñ gêdêñ aê kêtú dim luagêcña gebe “Aôm gôlic asagen.” Ma aê kasôm gebe “Aê galic ku teñ keletoc ma kêku sa anga gamêñ nodonja gêmêñ.”

¹⁴ Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Anga gamêñ nodonja ñaclai sec ensen gêñña oc mênêpi lau samob, tañ sêñgôn gamêñ tonec nañ.

¹⁵ Ôlic acgom, aê oc jamôêc gamêñ kiñña samob, tañ gêc nodonja nañ, ñalau toton-toton. Apômtaunê biñ tau tonec. Ma êsêac oc sêmêñ ma tetoc nêñ lêpôn kiñña êkô êkanôn Jerusalem ñasacgêdô samob êtômgen ma sêndênañ lêpôn kiñña êñgi Jerusalem ñatuñbôm auc ma tetoc lêpôn êkô êkanôn malac Judaña samob.

16 Ma aê oc jasôm ñoc mêtôc lasê êpi êsêac êtu nêñ sec samobña gebe êsêac sêwi aê sinj ma sêkêñ da ñamalu gêdêñ anôtôi jaba ma teten mec gêdêñ gêñ, tañ êsêac tauñ lemeñ sêmasañ nañ.

17 “Mago aôm ôjandin nêñ ômbin kap tôñ ma ôsôm binj samob, tañ oc jajatu aôm nañ, êndêñ êsêac. Ôtakê êtu êsêacña atom, embe ôtakê, go aê jatakê aôm anga êsêac lanôñnêmña amboac tonanğen.

18 Ôlic acgom, ocsalô tonec aê jakêñ aôm ôtu malac ñajaña teñ ma ôtu alê ki teñ to ôtu tunbôm ki gebe ôkô ñajaña e Judanêñ kiñ to kasêga ma dabunwaga to lau gamêñ tonecña tau sêku aôm tulu atom.

19 Êsêac oc sênac sinj êndêñ aôm, mago êsêac oc sêku aôm tulu atom gebe aê gamoa gawiñ aôm gebe janam aôm sa. Apômtaunê binj tau tonec.” *
† kêtôm tau. Jeremia gejo Apômtau awa gebe “Aê galic tali... “Ma Apômtau kêsôm gebe “Binjanô

2

Anôtô gêjam jaom Israel

1 Apômtaunê binj gêdeñ aê gebe

2 “Ôna ma ôsôm binj tonec lasê êndêñ lau Jerusalemña sêñô gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe

Aê taêc gêjam aôm gebe kôkêñ taôm samucgen gêdêñ aê gêdêñ tañ gômoa ñapalêogey nañ.

Aôm têmtac gêwiñ aê amboac awê gebe ênam ñac.

Aôm kôdaguc aê anga gamêñ sawa,

anğa gamêñ, tañ sêsê gêñ teñ kêsêp atom nañ.

* 1:19: Têm tonanğ kêsêp jala 608 to 587 gêmuy Kilisi. † 1:19: Anğa Ebolai awey “tali” ma ñalô “tanam jali” kêtanğ

³ Apômtau gêlic Israel amboac lau dabuñ,
 Israel kêtû ênê kôm ñamêc.
 Lau samob, tañ sen ñamêc tonañ nan, sêwê kain
 tôp.
 Gêñwapac kêtap êsêac sa.
 Apômtaunê binj tau tonec.”

Lau Israel nêñ tamenj nêñ sec

⁴ O gôlôac Jakob to amac gôlôac Israelña samob,
 anô Apômtaunê binj.

⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gebe
 “Amac tamemi têtap ñoc keso ondoc sa,
 tec sêwi aê sinj ma sêjac jaê aê
 ma têdaguc gêñ ñaôma e tañ têtû gêñ ñaôma.

⁶ Êsêac têtû kênac atom gebe
 ‘Apômtau gêmoa ondoc, Apômtau, tañ gêwê aêac
 tapi anga Aiguptu tamênj
 ma gêwê aêac tamoa gamênj sawa,
 tamoa gamênj gasañ, tañ gêsunj gêjam auc nan,
 gamênj kelenj to ñakesec,
 gamênj, tañ ñamalac tenj kêsa atom ma ñac tenj
 gêngônj atom nan,
 gêmoa ondoc.’

⁷ Ma aê kakênj amac anğônj gamênj tonom ñalêsi
 ñajam
 gebe gamênj tau ñaka ñanô to ñagênj ñajam-ñajam
 êngôm amac têtmac ñajam êsa.
 Mago gêdênj tañ amac aô lasê gamênj tau su nan,
 agôm dabuñ tau palin
 ma agôm ñoc nomlênsêm kêtû gêñ alôb-alôb.

⁸ Lau dabuñwaga têtû kênac atom gebe ‘Apômtau
 gêmoa ondoc.’

Êsêac tañ sejob biñsu nan, sêjam kauc aê.
Gejobwaga sêli tañ sa gêdêñ aê
ma propete seoc biñ lasê sêjam Bal lanô
ma sêsap gêñ ñaôma tôñ.

Anôtô kêmêtôc nê lau

⁹ “Kêtu tonanña aê kamêtôc amac tec gamoa
ma aê oc jamêtôc nêñm gôlôacnêñ gôlôac amboac
tonanğen.

Apômtaunê biñ tau tonec.

¹⁰ Alom ana nuc Kuproman ma alic
me asakiñ lau sêna gamêñ Kedar gebe sêkip biñ
ñam sa ñapep.

Ma alic acgom, biñ amboac tonec kêtap lau teñ sa
me masi.

¹¹ Lau samuc nêñ anôtôi ñanô masi,
mago lau-m teñ sesen nêñ anôtôi ma sêkêñ wakuc
sêjô me masi.

Aêñoc lau sêkêñ nêñ Ñawasi gêjô gêñ ñaôma.

¹² O undambêac, atakê to alendec
ma atênêp êtu biñ tonanña.

Apômtaunê biñ tau tonec.

¹³ Gebe ñoc lau sêgôm sec luagêc kêpi tagen,
êsêac sêwi aê, tañ katu bumata maten jaliña nan siñ
ma sêgawê sê, tañ bu êpoac atom nan.

Israelnêñ taneñpêc ñagêjô

¹⁴ “Israel en gêñôma teñ me.
Me têna kêkôc en gebe êtu sakiñwaga teñ me.
Ma amboac ondoc tec sêjanğo en su.

¹⁵ Lewe sêlic en ma sêkêkwan.

Ac sêkêkwan kapôêñanô.

Êsêac sesen ênê gamêñ su e kêtu gasan

ma ênê malac samob popoc,
lau teŋ sêŋgôŋ kêtiam atom.

¹⁶ Ma teŋ gêwiŋ gebe lau anŋa malac Mempis to
Tapane sêkaliŋ aôm mômêmlauŋ su.

¹⁷ Biŋ samob tonanŋ ŋai kêtap aôm sa
gebe gôwi Apômtau, aômniêm Anôtô, taŋ gêwê aôm
nanŋ siŋ me masi.

¹⁸ Ma galoc gobe ôna Aiguptu ma ônôm bu Nil,
oc ênam aôm sa amboac ondoc.

Ma gobe ôna Asuria ma ônôm bu Euprat,
oc ênam aôm sa amboac ondoc.

¹⁹ Aôm taôm nêm sec oc êmêtôc aôm.

Aôm gôwi aê siŋŋa oc ênac aôm.

Nêm kauc êsa e ôlic gebe aôm gôwi Apômtau,
aômniêm Anôtô siŋ ma kôtêc eŋ atom,
nanŋ keso to sec ŋanô.

Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêsôm biŋ
tonec.

Israel gedec gebe ênam sakiŋ Apômtau

²⁰ “Aôm kôbaliŋ sakiŋ ŋagêŋwapac, taŋ kêsac aôm
nanŋ, siŋ wanêcgeŋ

ma gômô ŋalêpoa gêŋgic

ma kôsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam sakiŋ.’

Mago anŋa lôc baliŋ samob to anŋa ka ŋalabu samob
aôm kôsa taôm sic jagôêc amboac awê mockaiŋŋa
teŋ.

²¹ Aê tec kasê aôm amboac wain ŋamômê ŋajam, taŋ
tauc kajaliŋ sa nanŋ,

kasê wain ŋasêli ŋajamanô teŋ.

Amboac ondoc tec gôjam taôm ôkwi kôtu gêŋ sec,
kôtu wainbôm teŋ.

22 Aôm embe ôkwasiņ taôm ņa bu ņandaņ to sop kapôêņ,
oc jalic nê m keso ņajec ņapaņ.
Apômtaunê biņ tau tonec.

23 Aôm kôtôm gebe ôsôm biņ tonec amboac ondoc gebe
'Aê gajam ņoc dabuņ paliņ atom, aê kadaguc Bal atom.'

Ôsala nê m lêņ, taņ kôsa aņga gaboaņ naņ,
ma ôjala biņ, taņ gôgôm naņ.
Aôm gôjac laoc gamêņgeņ kôtôm kamele têna wakuc tobiņ,

24 taņ gêbôm kêsa gamêņ sawa gêja naņ.
Ņalêlôm ņakalac kêkac eņ, tec kêsê awa kapôêņ.
Êndêņ nê noc eņ êmoa tobiņgeņna naņ, asa oc êtôm gebe ênam gôliņ eņ.

Lau taņ sesom eņ naņ, oc sênam kôm kapôêņ atom, êsêac oc têtap eņ sa êmoa êwiņ kamele kapoac.

25 Ojop amkaiņ gebe ôsêlêņ toatapa masigeņ atom, ma ojop nê m koclabeņ gebe bu êjô aôm atom.
Mago aôm kôsôm gebe 'Aê gadec, aê têtac gêwiņ lau jaba ma oc jandaņguc êsêacgeņ.'

Anôtô oc ênac lau Israel

26 "Israelnê gôlôac samob to kiņ ma nêņ kasêga to nêņ dabuņwaga ma nêņ propete sêmoa tomajengeņ têtôm ņac geņgeņ, taņ sê eņ lasê ma gêmoa toma-jageņ naņ.

27 Êsêac sêsôm gêdêņ ka teņ gebe 'Aêņoc tamoc aôm.'

Ma sêsôm gêdêḡ poc teḡ gebe
‘Aôm kôkôc aê.’

Gebe êsêac sêbuc dêmôêḡ aê,
laḡôḡanô gêdêḡ aê atom.

Mago êndêḡ têm gêḡwapac êtap êsêac saḡa naḡ,
êsêac sêsôm gebe ‘Ôndi ma ônam aêac samaḡ.’

²⁸ Mago nêm anôtôi, taḡ taôm kômasaḡ naḡ, sêmoa
ondoc.

Ôjatu êsêac gebe sêndi ma sênam aôm sa êndêḡ têm
gêḡwapac êtap aôm saḡa.

O Juda, nêm anôtôi taêsam têtôm nêm malacḡeḡ.

²⁹ Amac aôc gêdô gêdêḡ aê kêtû asageḡḡa.

Amac samob ali taôm sa gêdêḡ aê.

Apômtaunê biḡ tau tonec.

³⁰ Aê gajac nêm gôlôac, mago ḡanô masi,
êsêac sêsô mêtôc ḡalabu atom.

Amac taôm nêm siḡ gesenḡ nêm propete
amboac lewe kêdaḡḡôḡ ḡwada.

³¹ Amac lau kaiḡ teḡ, akêḡ taḡem Apômtaunê biḡ.

Amboac ondoc lau Israel sêlic aê katôm gamêḡ
sawa teḡ

me sêlic aê katôm gêsunḡbôm teḡ.

Êsêac sêsôm biḡ tonec kêtû asageḡḡa gebe

‘Aêac tauḡ asa ma lêḡ, oc andêḡ aôm awac êtiam
atom.’

³² Awêtakiḡ teḡ oc êliḡ nê gêlôḡ siḡ me masi.

Awê gebe ênam ḡacḡa oc êliḡ nê ḡakwê omḡa siḡ me
masi.

Mago ḡoc lau sêliḡ aê siḡ e ḡabêc maḡḡi masi.

³³ “Aôm kôsa nêm lêḡ kôtap mockaiḡ saḡa tokauc.

Kêtû tonanḡa ôlim gêḡac gêḡ sec samob kêtû tôḡ.

34 Lau taŋ nêŋ biŋ masi naŋ, nêŋ dec gi nêŋ ŋakwê
ŋatali.

Aôm kôtap êsêac sa têtuc andu popoc atom,
mago gôjac êsêac êndu.

Biŋ samob tonanŋ ŋai tec gêc,

35 mago aôm kôsôm gebe

‘Aêŋoc biŋ teŋ gêc atom.

Apômtaunê têtac ŋandanŋ kêkac tau su anŋa aê.’

Ôlic acgom, aê oc jamêtôc aôm gebe aôm kôsôm
gebe ‘Aê gagôm sec teŋ atom.’

36 Ojae, aôm gôjam nêŋ lêŋ ôkwi-ôkwi ŋagaôgeŋ.

Aiguptu oc êŋgôm aôm majam êsa

êtôm Asuria gêgôm aôm majam kêsa su.

37 Aôm oc ôwi Aiguptu siŋ amboac tonanŋ

tolêmam sawagenŋ

gebe Apômtau kêtiŋ lau, taŋ aôm taêm kêka êsêac
nanŋ su

ma aôm oc ôtap moasiŋ sa anŋa êsêacnêŋ atom.”

3:1–6:15 Lau Juda sêjam sakiŋ gwam, tec têtap
ŋagêjô sa ma sênaŋa. Êsêac sêkônîŋ lau to sêmêtôc
êsêac kesogenŋ. Embe sênam tauŋ ôkwi atom, oc
têtap ŋagêjô sa. * andu popoc nanŋenŋ, êndu sebenŋ
(Eks 22:1).

6

Juda to Jerusalem oc sênaŋa

16 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe

“Naakô intêna ŋatali ma alic

ma atu kênac intêna andanŋenŋa

e atap intêna moasiŋŋa tau sa ma asa intêna tau,

* 2:37: Mosenê biŋsu kêmasanŋ biŋ gebe sênac lau, taŋ têtuc

go atap katôm ñagamêñ alêwan taômña sa.
Mago êsêac sêsôm gebe 'Aêac adec, oc asa intêna tonan atom.'

17 Ma aê kakêñ dibwaga gêdêñ amac, tec sêsôm gebe

'Anô dauc kêtan.'

Mago êsêac sêsôm gebe 'Aêac adec, oc anô atom.'

18 Kêtu tonanña amac tentenlatu anô
ma amac gôlôac, ajala gêñ, tan êtap êsêac sa nan acgom.

19 O nom, ôñô. Ôlic acgom, aê oc jakêñ gêñ sec,
tan kêtu êsêac sêkac tauñ su ñananô nan, êpi êsêac gebe êsêac sêkêñ tanen ñoc bin atom
ma têtin ñoc binsu su.

20 Êsêac sêkêñ gêñmalu anga gamêñ Seba
ma gêñ ñakana anga gamêñ jaêcsêga gêdêñ aê kêtu agenña.

Amacnêm daja kêtôm gebe jakôc sa atom
ma amacnêm da ñagêdô gêjac aê matocanô atom.

21 Tec Apômtau kêsôm bin tonec gebe
'Alic acgom, aê jatoc poc sêndin enkain êpiña êngôn gebe lau tonec sêndin enkain êpi e semben.

Tamenji to latunji

ma nêñ lau jaban to nêñ sêlêb oc sênaña samob.' "

22 Apômtau kêsôm bin tonec gebe
"Alic acgom, lau-m ten sêmên anga gamêñ nodonja
ma lau ton kapôên ten dêdi anga nom ñagamên nodonja

ma lau ton kapôên ten dêdi anga nom ñagamên jaêcsêgaña.

23 Êsêac sêkôc talam to kêm.

Êsêac lau wauc-wauctêna to taên walô lau atom.

Êsêacnêḡ ḡakicsêa kêtôm gwêc kêgasim ḡakicsêa.
 Êsêac sêḡḡôḡ hos ḡaô ma sêsuḡ nêḡ laukasap sa
 gebe sênac siḡ êndêḡ aôm, Sion latuo.”

²⁴ Aêac taḡô biḡ tonec ḡawae,
 tec lemeḡ kêtû goloḡ
 ma nêḡ ḡalêlôm ḡatutuc kêsa,
 ḡandaḡ kêtûḡ aêac amboac ḡapalê kêtûḡ awê teḡ.

²⁵ Ana kôm atom, asêlêḡ amoa intêna atom
 gebe ḡacjonê siḡ gebe enseḡ amac su
 ma ḡêḡ ḡaclai sec êtakê amacḡa ḡêḡam ḡamêḡ auc.

²⁶ “O ḡoc lau latuḡio, ôsô talu sa
 ma ônsambi sa ônsac wao.”
 Ôpuḡ taḡiḡoa sa amboac ḡac teḡ, taḡ ḡêḡam taê tau
 kêtû nê latu tagenḡa.

Ôtaḡ ḡanôḡeḡ
 gebe ḡac-enseḡ-ḡêḡ-suwaga oc mêḡêpi aêac sep
 tagenḡ.

²⁷ “Aê kakêḡ aôm gebe ônsaê to ônam dôḡ ḡoc lau
 gebe ôḡala to ônsaê êsêacnêḡ lêḡ.

²⁸ Êsêac samob sêli tauḡ sa togêsuḡtêkwa ḡatoḡeḡ.
 Êsêac sêḡac laoc ḡamêḡeḡ ma sêḡa biḡ kêpi lau.
 Êsêac têtôm ki jonḡoḡ to ki jejec.
 Êsêac samob sêḡôm sec.

²⁹ Êsêac sêḡuc ḡajaḡa sec gebe ja elom,
 mago ki bobobḡeḡ kêsa aḡa ja ḡêmêḡ.
 Êsêac sêḡôm elê mê,
 mago têtôm gebe têtḡ lau sec su atom.

30 Sêsam lau sec gebe silberbôm, gebe Apômtau kêtin êsêac su.” * † silber sa atom, têtap ki bobobgen sa, ma propete gêjam dôn lau sec kêpi ki bobob tau.

7

Amêtôc nêmlêj to nêmkôm

1 Bin tañ Apômtau kêkêñ gêdêñ Jeremia nañ, tonec gebe

2 “Naôkô Apômtaunê andu ñasacgêdô ma ôsôm bin tonec lasê anga ônê gebe Amac lau Judaña samob, tañ asô sacgêdô tonec amêñ gebe atêñ mec êndêñ Apômtau nañ, añô Apômtaunê bin.

3 Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm bin tonec gebe Amêtôc nêmlêj to nêmkôm, go aê jakêñ amac anğôn gamêñ tonec.

4 Taêm êka binđansañ tonec gebe ‘Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec, Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec, Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec,’ nec atom.

5 “Mago amac embe amêtôc nêmlêj to nêmkôm ñanôgeñ ma embe amansañ nêmlêj bin ñasawaña ñanôgeñ awiñ taôm,

6 embe akônin lau jaba to mosêbu ma awêruc atom ma embe akêc lau tobinmê nêñ dec siñ anga gamêñ tonec atom ma embe andanğuc anôtôi jaba, tañ senseñ amac su anaña nañ atom,

7 go jakêñ amac anğôn gamêñ tonec, anğôn nom, tañ kakêñ wanêcgeñ gêdêñ tamemi gebe êtu nêñ gamêñ enden tôngeñ nañ.

---

* **6:30:** Nalô Noc Lau Latunjo kêkanôñ malac Jerusalem. † **6:30:** Êsêac sebe sêpac silber êwê e êtu selec, mago têtap

⁸ “Mago alic acgom, amac taêm kêka biñdansaŋ, taŋ gêjam amac sa atom naŋ.

⁹ Amboac ondoc amac abe anam geŋgeŋ to anac ŋamalac êndu ma aŋgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋa ma atôc lememe biñdansaŋa ma akêŋ da gêŋmaluŋa êndêŋ Bal to andanġuc anôtôi jaba, taŋ ajam kauc êsêac naŋ.

¹⁰ Su, gocgo amêŋ akô aê laŋôcnêmŋa aŋga andu tonec, taŋ sê ŋoc ŋaê kêpi naŋ, ma asôm gebe ‘Galoc tamoa ôliŋ samuc.’ Asôm su, go aŋgôm gêŋ alôb-alôb samob tonanŋ ŋai êtiam me.

¹¹ Amboac ondoc amac alic andu, taŋ sê ŋoc ŋaê kêpi naŋ, kêtû kêjaŋgowaganêŋ gêsunŋ me. Biŋŋanô, aê tauc galic amboac tonanŋ. Apômtaunê biŋ tau tonec.

¹² Galoc ana ŋoc maloc, taŋ gêc Silo naŋ acgom. Alic gamêŋ, taŋ kêtû ŋoc ŋaê ŋaandu ŋamataŋa naŋ. Alic gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ gamêŋ tau kêtû ŋoc lau Israel nêŋ secŋa naŋ acgom.

¹³ Ma galoc amac agôm sec samob tonanŋ ŋai ma akêŋ taŋem gêdêŋ taŋ kasôm biŋ gêdêŋ amac gamoa naŋ atom ma alôc gêdêŋ taŋ gamôêc amac naŋ atom,

¹⁴ tec jaŋgôm andu, taŋ sê ŋoc ŋaê kêpi ma amac taêm kêka naŋ, to gamêŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ amac to tamemi naŋ, êtôm gagôm gêdêŋ Silo.

¹⁵ Aê oc jatiŋ amac su gebe jalic amac êtiam atom, êtôm katiŋ nême tawanŋ, Epraimnê wakuc samob su. Apômtaunê biŋ tau tonec.

Launêŋ taŋeŋpêcŋa

¹⁶ “Ma aôm, Jeremia, oteŋ mec êtu lau tonanŋa atom. Awam ênac aê ma nême mec êndêŋ aê êtu

êsêacŋa atom. Ônam nenenŋ aê êtu êsêacŋa atom gebe aê oc jakêŋ taŋoc aôm atom.

17 Aôm gôlic gêŋ, taŋ êsêac sêgôm anŋa malac Judaŋa to anŋa intêna Jerusalemŋa naŋ, atom me.

18 Gôlôac ŋasec-ŋasec sejoŋ ka masê sa ma tamenŋi sêgôm ja gelom, go lauo sêgamuc polom gebe sêpac polom êtu undambê ŋatauoŋa. Ma êsêac sêkêŋ wain kêtû da gêdêŋ anôtôi jaba gebe sêŋgôm aê têtac ŋandaŋ êsa.

19 Apômtau kêsôm gebe Amboac ondoc oc sêgôm aê têtac ŋandaŋ kêsâ me. Oc masi, sêgôm taŋ têtac ŋandaŋ kêsâ e sêlênsôn taŋ secanô.

20 Kêtû tonanŋa Apômtau Anôtô kêsôm gebe Alic acgom, aê jakêc ŋoc têtac ŋandaŋ to ŋoc têtac kêbôli auc siŋ wacêpi gamêŋ tonanŋ, êpi ŋamalac to bôc ma ka anŋa kôm to gêŋ ŋanô nomŋa. Ŋoc têtac ŋandaŋ oc êniŋ gêŋ amboac ja ma ŋac teŋ êtôm gebe êsi êmacŋa atom.”

21 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonec gebe “Akêŋ nêŋ daja to nêŋ da ŋagêdô êpi tagenŋ ma taôm aniŋ nêŋ gêŋ.

22 Gebe gêdêŋ taŋ gawê tamemi sêsa anŋa Aiguptu sêmêŋ naŋ, aê kasôm biŋ teŋ kêtû daja to da ŋagêdôŋa gêdêŋ êsêac atom ma kajatu êsêac kêtû sêkêŋ danŋa atom.

23 Mago kakêŋ biŋsu tonec gêdêŋ êsêac gebe ‘Taŋem wamu aê, go jatu nêŋ Anôtô ma amac atu ŋoc lau. Ma asa lêŋ samob, taŋ kajatu amac naŋ, gebe amoa ŋajam.’

24 Mago êsêac taŋeŋ wamu to sêkêŋ taŋeŋ aê atom. Êsêac sêsa nêŋ lêŋ kêtôm nêŋ ŋalêlôm sec kêkac êsêac. Êsêac laŋôŋanô gêdêŋ aê atom, sêbuc

dêmôênj aê.

²⁵ Gêdênj bêc, tañ amac tamemi sêsa anğa Aiguptu sêmênj e mênğêdênj galoc nañ, aê kasakinj ñoc sakinwaga propete gêdênj êsêac gamoa e ñabêc manği masi.

²⁶ Mago êsêac tañej wamu to sêkênj tañej aê atom. Êsêac gêsuntêkwa ñatonj ma sêgôm sec kêlêlêc tamenj su.

²⁷ “Amboac tonanj ôsôm binj samob tonanj êndênj êsêac, mago êsêac oc sêkênj tañej aôm atom. Aôm oc ômôêc êsêac, mago êsêac oc sêlôc atom.

²⁸ Ma aôm oc ôsôm êndênj êsêac gebe ‘Lau-m tonec tec tañej wamu Apômtau, êsêacnênj Anôtô, awa atom ma sêsô ênê mêtôc ñalabu atom amboac tonanğej. Binñanô gêjaña, gêjac tau gênğic anğa êsêac awenjsunğ.

Sêgôm geñ sec anğa gaboan Benhinonña

²⁹ “Ôkapiñ mômêmlauñ ma ômbalinj sinğ.

Ôpuc tañjiboa sa anğa lôc
gebe Apômtau kêtinğ gôlôac, tañ ênê têtac ñandan
kêpi êsêac nañ su
to gêwi êsêac sinğ.’ ”

³⁰ Apômtau kêsôm gebe “Juda latui sêgôm sec gêjac aê matocanô atom. Êsêac sêkênj nênj gênğ alôb-alôb kêkô andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi nañ, ñalêlôm gebe sênğôm andu tau ñadabuñ palinğ.

³¹ Êsêac sêkwê gamênğ ñabau Topetña sa anğa gaboan Benhinon gebe sêkênj latunğio to ñac sêsa ja têtü da. Aê kajatu binğ amboac tonanj gêdênj êsêac teñ atom ma taêc gêjam binğ amboac tonanj gec ñoc kauclêlôm teñ atom amboac tonanğej.”

³² Tec Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, ñanoc kêdabinj gebe sêsam gamêñ tonañ Topet me gaboañ Benhinon êtiam atom, sêsam gamêñ tau gebe gaboañ sesenj ñamalac sunja. Ma Topet êtu gamêñ sêôña gebe gamêñ ñasawa sênsunj ñacmatêña tenj oc ênêc atom.

³³ Ma lau tonec nêñ ñawêlêlanj êtu moc umbonj ñalabuñja to bôc nomña nêñ gwada ma ñac tenj oc ensoc êsêac sêc su anja tônê atom.

³⁴ Ma aê jangaminj têtü samuc to têntac ñajam ñakicsêa ma ñac-gebe-ênam-awêwaga to awê gebe ênam ñacña nêñ awenj ñaonda anja malac Judaña samob ma anja intêna Jerusalemña gebe gamêñ tau oc êtu gasañ.”

8:1–9:9 Anôtônê jaenj ñagêdô kêtü launêñ secña ma ñagêjô, tê gêjac êsêac ñawae nê, ñabinj gêc ñasêbu tonec.*

9

Mêtoç kêpi Juda

¹⁰ Aê kasôm gebe “Aê jabe jatanj êtu lôcña ma ñoc tanjiboa êsa êtu gamêñ gêgwanj-gêgwanña gebe gêñ tau ñakelenj kêsã ma tenj kêsêlêñ kêsã gamêñ tonañ gêja atom. Tanjô bulimakao ñakicsêa kêtiam atom. Moc to bôc salenña sêc êlinj-êlinj sêja su.”

¹¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jatuc Jerusalem popoc êlinj-êlinj êtu lênduc, êtu kêambôm nêñ gamêñ. Ma janam Judanêñ malac ôkwi êtu gamêñ sawa, tanj lau tenj sêmoa atom nanj.”

---

* **7:34:** Undambê ñatauo enj anôtôo jaba tenj.

12 Aê katu kênac gebe “Apômtau, kêtú asagenña gamên e popocgen ma ñakelen amboac gamên sawa ma ñamalac ten kêsêlên kêsá tonan atom. Asa ñac tokauc gebe êjala gên tonan. Aôm gôwa bin tau sa gêdên asa gebe êsôm lasê êndên lau ñagêdô.”

13 Apômtau gêjô bin tau gebe “Gên tonan ñanô kêsá ñam gebe aênoc lau sêwi bin, tan kadôn gêdên êsêac nan sin. Êsêac tanen wamu gêdên aê me sêgôm bin tau, tan kasôm gêdên êsêac nan, ñanô kêsá atom.

14 Masigoc, êsêac gêsuntêkwa ñaton ma sêjam sakin anôtô Bal nê ñakatu kêtôm nêñ tamenj têdôn êsêac.

15 Amboac tonan anô bin, tan aê Apômtau ñajanña ñatau, lau Israel nêñ Anôtô, gabe janngôm nan acgom. Aê gabe jakên gên ñamakic êndên ñoc lau sênin ma jakên bu ñamalic êndên êsêac sênôm.

16 Aê oc jansen êsêac êlin-êlin sêsêp tentenlatu ñalêlôm. Êsêac to tamenj sênô êsêacnên ñaê gêmun su atom nan, ma gabe jasakin ñacjo toton-toton dêndên êsêac sêna e jansen êsêac su sênam samucgen.”

Lau Jerusalem sêmôêc gebe sênam êsêac sa

17 Lausin undambêña nêñ Apômtau kêsôm gebe “Taêm ênam gên, tan ñanô kêsá nan. Amôêc tanjpaléo sêmên.

Amôêc êsêac lauo abec sêmên.”

18 Lau tau sêsôm gebe

“Ôsôm êndên êsêac gebe sêmên ñagaôgen ma têtan tanjiboa êtu aêacña.

Têtan e maten sulu bôlôb-bôlôbgen ma maten gasi ñawambu êsa.”

19 Akêḡ taḡemmanḡ. Taḡiboa ḡakicsêa aḡa Sion
gebe

“Aêac abac su.
Aêac majenḡ kêsa samucgenḡ
kêtu awi ma gamêḡ siḡḡa
ma sesenḡ ma andu su gêḡaḡa.”

20 Aê kasôm gebe
“Amac lauo, akêḡ taḡem Apômḡtau awa
ma aḡô ênê biḡ.

Andônḡ taḡiboa êndênḡ nêm latômio
ma nêm tawanḡ ḡawê taḡiboaḡa.

21 Gebe gêmacanô tau kêsô aêacma andu ḡakataḡ
saḡḡ

ma kêsô aêacma laumata nêḡ andu gêmêḡ.
Gêmacanô gêḡac ḡapalêo to ḡac aḡa malac ḡaintêna
ma lau wakuc aḡa malacluḡ.”

22 Ôsôm gebe
“Apômḡtau kêsôm amboac tonec gebe
Launêḡ ḡawêlêlanḡ salinḡ-salinḡ gêḡam gamêḡ aucgenḡ
amboac bôcnê tac, taḡ sêpalip gêḡam kôm auc.
Ma amboac polom ḡanô, taḡ lau sêḡaḡgowaga sêwi
siḡ naḡ,
ma lau teḡ sejoḡ sa atom.”

23 Apômḡtau kêsôm gebe
“Kwalam lanḡwa etoc tau sa êtu nê kaucḡa atom
ma ḡac ḡactêkwa êtu nê ḡaclaiḡa gebe atom,
ma ḡac tolêlôm êtu nê awaḡa atom.

24 Embe teḡ taê ênam gebe etoc tau sa
go etoc tau sa gebe gêlic to kêḡala gebe Aê Apômḡtau
gebe aêḡnoc têtac gêwiḡ gêc gedenḡ tônḡenḡ
ma gêḡ, taḡ gagôm naḡ, gêdênḡ to solop.
Gêḡ tonanḡ aê galic ḡajam.
Aê, Apômḡtau tau, kasôm biḡ tonanḡ.”

9:25–13:27 ñasêbu tonec kêpuc boa sakin gwamña to kêsôm binj kapoac walôña lasê ma kêkêñ puc lau gebe Apômtau oc êmoatinj poac êndên nê lau. Anôtô kêkêñ puc Jeremia gebe lau sêkic ênê binj ma Apômtau kêpô lêna ñanô kêtú nê lauña. Apômtau agêc Jeremia sêlêñ binj lau gebe tetoc tauñ sa ma sêñgôm sec atom.

14

Oc kêsêgô gamêñ

¹ Apômtau kêsôm gêdêñ aê, Jeremia, kêtú oc kêsêgô gamêñña gebe

² “Juda gêjam abec

nê malac sêmasañ binjña kêtú gasañ

ma nê lau sêc nom tonêñ ñalêlôm ñawapacgenj

ma Jerusalem gêmôêc gebe sênam enj sa.

³ Lau towae sêsakinj nêñ sakinjwaga kêtú têtê buña.

Êsêac sêja bumata,

mago têtáp bu sa atomanô.

Êsêac sêmu sêmêñ tonêñ bulakôp sawagenj.

Êsêac majenj ma kauc kêlêsoþ,

tec sêsañ lañôñanô auc.

⁴ Kom gêjac atom

ma nom ñakelenj kêsa lañgwagenj.

Lau-sêkalinj-nomwaga sêmoa tomajenjenj,

tec sêsañ nêñ lañôñanô auc.

⁵ Mojawa têna gêwi nê ñalatu wakuc sinj

añga kôm gebe gêgwanj masianô.

⁶ Donkibôm sêkô gamêñ ñabau selec-selec

ma imbelenj olec-olecgenj amboac kêambôm.

Êsêacnêñ matenjanô kêtú malô gebe genj sêniñña masi.

7 “Aênjoc lau sêmôêc gêdêj aê gebe
 ‘O Apômtau, aêacma sec geoc aêac lasê,
 mago ônam aêac sa êtu aômnêm ñaêña.
 Aêac akac tauj su aña aômnêm kêtú dim taêsam.
 Aêac agôm sec gêdêj aôm.

8 Aôm taômgenj, tec lau Israel sêkêj matenj.
 Aôm taômgenj kôtôm gebe ônam aêac sa êndêj gêj
 ensenj aêacña.

Kêtú asagenja gômoa ma gamêj amboac ñacjaba
 tenj

amboac ñaclen tenj, tanj gêmoa gêbêc tagenj nanj.

9 Kêtú asagenja aôm gômoa amboac ñac, tanj gêj tenj
 kêtakê enj nanj, amboac sinwaga tenj nê ñaclai
 masi gebe ênam sanja nanj.

O Apômtau, aôm gômoa gôwiñ aêac.

Sê aômnêm ñaê kêpi aêac. Ôwi aêac sinj atom.’ ”

10 Apômtau kêsôm binj tonec kêkanôj lau tonanja
 gebe “Êsêac têntac gêwiñ gebe sêlêti sejo sêja-sejo
 sêja ma sêjam gôlinj nêj enkainj atom. Amboac
 tonan aê galic êsêac gêjac aê matocanô ñajam atom.
 Aê gabe taêc ênam êsêacnêj geo, tanj sêgôm nanj,
 ñapanj ma jakêj ñagêjô êtu nêj secña.”

Tôbôm ñawae

11 Apômtau kêsôm gedenj aê gebe “Otenj mec êtu
 lau tonec sêmoa ñajamja atom.

12 Êsêac sêjam dabunj mo, mago aê gabe janô
 êsêac awenj atom. Êsêac sêkêj daja to da kelenj,
 mago aê gabe jakôc da tau sa atom. Aê gabe jansenj
 êsêac su ña sinj to tôbôm ma gêmac sec.”

13 Go aê kasôm gebe “Ojae, Apômtau Anôtô, ôlic
 acgom, propete sêsôm gêdêj êsêac gebe ‘Amac oc

alic siñ atom ma oc aôc tóbôm atom. Aê oc jakêñ amac anğôñ gamêñ tonec towamagen ñapañ.’ ”

¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Propete tonañ seoc biñdansañ lasê sêjam aê lañôc, nañ aê kasakiñ êsêac atom ma aê kajatu êsêac atom to kasôm biñ gêdêñ êsêac atom. Êsêac seoc ñakatu dansañ to biñ ñaôma ma dansañ, tañ êsêac tañ nêñ ñalêlôm taêñ gêjam nañ, lasê gêdêñ amac.

¹⁵ Amboac tonañ tec Apômtau kêsôm biñ tonec kêkanônñ propete tau gebe Propete, tañ kasakiñ êsêac atom, mago seoc biñ lasê sêjam aê lañôc ma sêsôm gebe ‘Siñ to tóbôm oc êtap gamêñ tonec sa atom’ nañ siñ to tóbôm tau oc ensey êsêac su sênaña.

¹⁶ Ma lau, tañ propete seoc biñ lasê gêdêñ êsêac nañ, siñ to tóbôm oc ensey êsêac su ma sêmbaliñ êsêac siñ sênêc intêna Jerusalemña ma ñac teñ êmoa gebe ênsuñ êsêac to nêñ lauo ma nêñ latuñio to ñacña atom. Gebe aê gabe jansêwa êsêac tañ nêñ sec naêpi êsêac tañ.

¹⁷ “Aôm ôsôm biñ tonec êndêñ êsêac gebe ‘Matocsulu enselenj êtôm êmbêc to elenğen, enselenj ma êpa atom gebe sêjac ñoc lau latuñio, awêtakiñ tau, e kêtap kamoc kapôêñ sa.

Sêjac enj secanô.

¹⁸ Aê embe jasa kôm jana, oc jalic ñacmatê, tañ siñ gesenj êsêac su nañ.

Ma embe jamêñ malac, oc jalic lau togêmac tóbômña.

Propete to dabuñwaga sêjac laoc gamêñgen ma sêpô lêna kauc sênam lau saña.’ ”

Lau teter Apômtau ñanôgeñ

19 Aôm kôtiñ Juda su samucgeñ me.

Aôm ôlim ñakam gêdêñ Sion me.

Amboac ondoc tec gôjac aêac

kêtôm gebe ôliñ ñajam êsa êtiam atom nec.

Aêac akêñ materñ têm ôliñ ñajam êsaña,

mago gêñ êtakê aêacñageñ mênkêsa.

20 O Apômtau, aêac ajala ma sec to tamenjinêñ keso gebe aêac agôm sec gêdêñ aôm.

21 Ôtiñ aêac su atom êtu nêm ñaêña

ma ôngôm nêm lêpônñ ñawasi ñawae êtu sec atom.

Taêm ênam nêm poac, tañ kômoatiñ gêdêñ aêac nañ, ma onseñ su atom.

22 Tenteñlatunêñ anôtôi jaba têtôm gebe sêkêñ kom ênac me.

Me undambê kêtôm gebe êngôm kom ênsêwa me masi.

O Apômtau Anôtô, aôm taômgeñ kôtôm.

Aêac akêñ materñ aôm taômgeñ

gebe aôm gôgôm gêñ samob tonañ ñai ñanô kêsa.

15

Apômtau têtac ñandan sec gêdêñ Juda

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Mose agêc Samuel embe sêkô aê lañôcnêmña, aêñoc ñalêlôm oc ênam tau ôkwi êndêñ lau tonec atom. Onsoc êsêac sêc su anga aê lañôc-anôña ma sêc sêna.

² Ma êsêac embe têtú kênac aôm gebe ‘Aêac ana ondoc,’ go ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

Lau tañ gêmac sec gêjac êsêac ñawae nañ, sêndêñ gêmac sec sêna.

Ma lau, tañ siñ gêjac êsêac ñawae nan,
sêndêñ siñ sêna.

Ma lau, tañ tôbôm gêjac êsêac ñawae nan,
sêndêñ tôbôm sêna.

Ma lau, tañ kapoacwalô gêjac êsêac ñawae nan,
sêndêñ kapoacwalô sêna.”

³ Apômtau kêsôm gebe “Aê jajaliñ gêñ enseñ êsêac
suña aclê sa, siñ gebe ênac êsêac, kêam gebe sêkac
êsêac popoc, moc umbonñ ñalabuña to bôc nomña
gebe sensenñ to sêdanğônñ êsêac.

⁴ Ma aê janğôm êsêac têtü gêñ êtakê nom ñagamêñ
kiñña samobña, kêtü Judanêñ kiñ Hiskia latu Man-
ase nê sec, tañ gêgôm anğa Jerusalem nanña.”

⁵ Apômtau kêsôm gebe

“O Jerusalem, asa oc taê walô aôm.

Ma asa êtañ aômña.

Asa ênac aôm kêsî
gebe êtu kênac gebe aôm gômoa amboac ondoc.

⁶ Aôm kôtîñ aê su.

Aôm kôkêñ dêmôm aê.

Amboac tonañ aê kamêtôc lemoc ma gasenñ aôm su
gebe aê ôlic ñakam kêsâ gebe taêc walô aôm.

⁷ Anğa malac tonec ñagamêñ samob

aê katiñ amac adêñ mu amboac gêñ ñapaôma.

Aê gasenñ aêñoc lau amac su.

Aê gajac nêñ ñapalêo to ñac êndu gebe awi nêñ lêñ
sec siñ atom.

⁸ Awêtuc anğa nêñ gamêñ ñanamba

kêlêlêc ganjac gwêcña su.

Aê gajac nêñ lau matac, tañ sêmoa tonçlai nan
êndu

ma gagôm nêñ teneñi sêôc gêñwapac.

Aê gajac êsêac sep tagen ña gêñwapac e selendec ñanô.

⁹ Ñapalê 7, tañ sêjaña nan, tenenji mata kêlô ma kêsi de sec.

Nê oc ñawê gêjam tau ôkwi kêtú ñakesec.

En maja kêsa-ma gêmoa towaemêgenj.

Aê gabe jakêñ nêñ ñacjo sêñac amac,

tañ gacgenj amoa matem jali nan, ña sinj.

Aê Apômtau tau, kasôm biñ tonanj.”

Jeremia kêtanj gêdênj Apômtau

¹⁰ Ijoc aêma. O tinoc, kôkôc aê o wagenj. Lau gamênj tonecña samob sêlic aê amboac kisamôkê to kalomtêna. Aê kakêñ mone kêtú tôp gêdênj ñac tenj atom ma katenj gênj tenj anja ñac tenjê atom, mago samob sêpuc boa aê.

¹¹ O Apômtau, embe aê janam sakinj aôm ñajam atom ma embe aê jatenj gênj kêsi-kêsigenj êtu ñoc soño-soño, tañ sêmoa gêñwapac to sêpô lêna ñalêlôm nanj atom, go êsêacnênj biñ sêpuc boa aêña ñanô êsamanj.

¹² Tenj êtôm gebe êpônj ain, ain anja gamênj gêmu kêsêpña (nodoña), tañ sêgalunj gêwinj bras nanj, tulu me. Oc masi samucgenj.

¹³ Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe “Aê gabe jasakinj ñacjo gebe sêjanjo amacnêñ awa to gêlônj ñajam-ñajam su gebe êjô nêñ sec, tañ agôm kêtôm gamênj samobgenj nanj.

¹⁴ Aê gabe jakêñ amac anam sakinj nêñ ñacjo anja gamênj, tañ ajam kauc nanj, gebe aê têtac ñandanj kêtôm ja, tañ gelom gedenj tôngenj nanj.”

¹⁵ Go aê kasôm gebe “O Apômtau, aôm kôjalagac. Taêm ênam aê ma ônam aê sa. Ôkênj ñagêjô êndênj

lau, tañ sêlêsu aê nan. Ôê kanôñ êsêac e sênac aê êndu nec atom. Taêm ênam gebe êsêac sêsôm biñ kêsî-kêsigen kêpi aê kêtû aômnnêm ñaêña.

¹⁶ Aômnnêm biñ gêôc ñoc ñalêlôm tôñ. O Apômtau, lausîñ undambêña nêñ Anôtô, nêm biñ gêgôm aê têtac ñajam kêsa ma ôlic kêpi-kêpigen.

¹⁷ Aê ganğôñ gawîñ lau ômacña ma katu samuc gawîñ êsêac atom. Aôm lêmam kêkanôñ aê, tec gamoa ñoc lêtêgen ma nêm têtmac ñandan gêjam aê auc.

¹⁸ Kêtû asagenña gêñwapac kêkônîñ aê gêmoa. Kêtû asagenña lau sêjam aêñoc kamoc sa kêtôm atom. Kêtû asagenña aêñoc kamoc gemo atom. Aôm gobe ôngôm aê amboac bu, tañ ñakelen kêsa gêdên têm oc kêsaña nan me.”

¹⁹ Apômtau gêjô biñ tonan amboac tonec gebe “Aôm embe ômu ôndên aê ômôên, go jakôc aôm sa êtiam ma aôm ôtu aêñoc sakiñwaga êtiam. Aôm embe ôsôm biñ ñanô ten, biñ agwa-agwa atom, go aôm ôtu ñoc propete êtiam. Lau oc sêmu dêndên aôm sêwac, tec aôm ôndên êsêac ôna atom.

²⁰ Aê oc jakên aôm ôtu tunbôm bras ñajana êndên êsêac. Êsêac oc sênac siñ êndên aôm, mago sêku aôm tulu atom. Aê gabe jamoa jawîñ aôm ma japuc aôm tôñ to janam aôm sa.

²¹ Aê oc janam aôm kêsi anğa lau sec to alôb-alôb nêñ ñaclai. Aê Apômtau tau, kasôm biñ tonan.”

16:1–17:27 Lau Juda sênaña ñapuc kêsêp ñasêbu tonec. Jeremia keten mec gebe Apômtau ênam en sa ma Anôtô gêjac biñsu lau gebe sênam dabuñ om sabat.

18

¹ Binj tañ Apômtau kêsôm geden Jeremia nañ, tonec gebe

² “Ôndi, ôsêp ñac-kêpac-kuwaga nê andu ôna. Aê gabe jasôm binj êndên aôm ôñô aña tônê.”

³ Tec aê kasêp ñac-kêpac-kuwaga nê andu gaja ma ñac tau gêjac ku gêmoa.

⁴ Ma ku, tañ enj gêjac ña nom nañ, kêtú sec aña enj lêma, tec enj gêjam nomku tau ôkwi kêtú ku wakuc tenj kêtôm lau-sêpac-kuwaga nêñ mêtê.

⁵ Ma Apômtaunê binj gêdên aê gebe

⁶ “O gôlôac Israel, aê katôm gebe jañgôm amac êtôm ñac-kêpac-kuwaga gêgôm nomku atom me.” Apômtau kêsôm gebe “O gôlôac Israel, alic acgom, amac asêp aê lemoc kêtôm nomku kêsêp ñac-kêpac-kuwaga lêma.

⁷ Êndên ñasawa tenj oc jasôm êtu tônj êpi lau-m tenj me gamênj kinja tenj, gebe jambuc êsêac sa to jakôninj êsêac ma jansenj êsêac su.

⁸ Mago lau, tañ kasôm binj kêpi nañ, embe sêkac tañ su aña sec, go aê janam gêñ sec, tañ gabe jañgôm êndênj êsêac nañ ôkwi.

⁹ Ma êndênj ñasawa tenj aê jasôm êtu tônj êpi lau-m tenj me gamênj kinja tenj gebe jakwê sa to jasê.

¹⁰ Mago êsêac embe sêñgôm sec ênêc aê lañôcnêmña ma sêkênj tañenj aê aoc atom, go aê janam gêñ ñajam, tañ gabe jañgôm êndênj êsêac nañ ôkwi.

¹¹ Amboac tonañ tec ôsôm êndênj lau Juda to êndênj êsêac, tañ sêñgônj Jerusalem nañ, gebe ‘Apômtau kêsôm binj tonec gebe Alic acgom, aê kamasañ lêñ gêñwapac ensenj amac sunja ma taêc

gêjam lêñ janac amacña. Amboac tonañ amac samob anam taôm ôkwi ança nêñ lêñ sec to amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm êtu solop acgom.’

12 “Mago êsêac oc sêsôm gebe ‘Bij tonañ ñanô masi. Aêac oc andañguc tañ ma têtac gêwiñ ma aêac samob oc ançôm bij, tañ ma ñalêlôm ñadani êkac aêacña nañ, ñanô êsa.’ ”

13 Kêtu tonañña Apômtau kêsôm bij tonec gebe “Atu kênac tentenlatu, êsêac oc sêñô bij amboac tonañ me masi.

Awêtakiñ Israel gêgôm gêñ secsêga tenç.

14 Lebanon ñasno oc êwê e ênaña ança poctêna Sirion me.

Me bu lôcña, tañ keselenç tonçalucgenç nañ, oc êpa me.

15 Mago ñoc lau sêliñ aê siñ.

Êsêac sêkêñ da ñamalu gêdêñ anôtô dansañ.

Êsêac sêoc seso ança nêñ intêna,

tañ gêmunçenç sêjam nañ,

ma sêsa intêna ñamagêña, sêsa intênasêga atom.

16 Êsêac oc sêñgôm nêñ gamêñ êtu gasañ

ma lau sêsu susu endenç tôñgenç.

Ma lau samob, tañ sêwê sêna sêmêñ nañ têtakê ma têtaiñ gêsunç.

17 Aê jansenç êsêac êliñ-êliñ ança ñacjo lançônêmña amboac mu kelelo ka ñalaunç êliñ-êliñ.

Êndêñ têm gêñwapacña nañ,

aê oc jatôc lançocanô êndêñ êsêac atom, jambuc dêmôêc êsêac.”

Lau sêkic Jeremianê bij

18 Go êsêac sêsôm gebe “Ajôc, takic Jeremianê bijmanç gebe enç embe êmoa atom, mago dabunçwaga oc êpô lêna bijñsu atom ma ñac tokauc

êpô lêna biñ ênam lau saña atom ma propete êpô lêna biñ eoc lasêña atom. Ajôc, takêñ tanjeñ ênê biñ samob ñapepgeñ gebe tanac lakô en ña tau nê biñ.”

Jeremianê mec

19 O Apômtau ôkêñ tanam aê
ma ôñô ñoc tanjiboa.

20 Sec êjô ñajam oc êtôm me.

Êsêac sêkwê sê kêtû aêña.

Taêm ênam gebe kakô aôm lanjômnêmña
gebe jasôm biñ ñajam êndên aôm êtu êsêacña
gebe janam aôm têtmac ñandanj ôkwi anja êsêacnên.

21 Amboac tonanj ôkêñ nêñ gôlôac ñasec-ñasec sêôc
tôbôm.

Ôkêñ êsêac sêndên siñ ñanjaclai.

Ôkêñ nêñ lauo têtû lauo kapoac to awêtuc
ma nêñ ñacwaga têtap gêmac sec sa e sêmac êndu.

Ma nêñ lau matac sênac siñ e siñ enseñ êsêac su.

22 Êndên tanj aôm ôsakinj kêjanjowaga têtap êsêac sa
sep tageñ nanj,

tanjiboa êpi anja nêñ andu samob.

Gebe êsêac sêkwê sê gebe aê jasêp ma sêwa lakô
gebe ênac aê.

23 O Apômtau, mago aôm kôjala nêñ biñ samob, tanj
sêkic kêtû aêña nanj.

Ôsuc êsêacnên keso ôkwi atom

to ômbunj êsêacnên sec su anja lanjômnêmña atom.

Ôkêñ nêñ ñacjo sêku êsêac tulu sêncê aôm
lanjômnêmña.

Sêndac aôm êndên têt têtmac ñandanja.

19

Biñ tañ ku popoc kêdôñ nan

¹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Ôna ma ônam ôli ku ten, tañ sêpac ña nom nan. Go ôkôc launêñ laumata ñagêdô to dabuñwaga langwa ñagêdô

² ma ôsa gaboañ Benhinonña, tañ gêc Sacgêdô Kusaboacña nan, ôna ma ôsôm biñ, tañ oc jasôm êndêñ aôm nan, lasê anga tônê.

³ Ôsôm gebe ‘O amac kiñ Judaña to amac lau, tañ anğôn Jerusalem nan, akêñ tañem Apômtaunê biñ. Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm gebe Alic acgom, aê oc jakêñ gêñwapac kain ten, tañ ensey gamêñ tonan su nan, ma lau samob, tañ sêñô biñ tonan ñawae nan, oc têtakê sec.

⁴ Lau sêwi aê siñ ma sêgôm gamêñ tonec kêtü sec gebe sêkêñ da gêñmaluña gêdêñ anôtôi jaba, tañ êsêac to êsêac tamenji ma kiñ Judaña sêjam kauc nan, anga gamêñ tau. Ma êsêac sêkêc lau tobiñmê nêñ dec siñ e gêjam gamêñ tau auc.

⁵ Ma êsêac sêboa altar sa kêtü Balña gebe sêkêñ latuñi sêsa ja têtü daja êndêñ Bal. Aê kajatu biñ tonan ma galôc sa atom ma biñ amboac tonan taêc gêjam gêc ñoc kauclêlôm atom.

⁶ Kêtü biñ samob tonan ñaiña Apômtau kêsôm gebe Alic acgom, bêc oc mênêsa, gô sêsam gamêñ tonan gebe Topet me gaboañ Benhinonña êtiam atom, sêsam gamêñ tau gebe Gaboañ sêjac ñamalac ênduña.

⁷ Ma anga gamêñ tonan aê gabe jansen biñ, tañ Juda to Jerusalem sêmasan nan, su ma jakêñ nêñ launêñ ñacjo sênac êsêac êndü ña siñ to jakêñ êsêac sêsêp lau, tañ sêkic êsêacnêñ biñ nan lemen. Aê oc

jakêñ nêñ ñacmatê têtú moc umbonñ ñalabuña to bôc nomña nêñ gwada.

⁸ Aê oc jakêñ malac tonec êñgôm lau têtakê ma sêsu susu. Lau tañ sêwê sêja sêmêñ nañ, oc têtakê ma têtadainñ gêsunñ êtu gêñwapac, tañ gesenñ malac tau su nañña.

⁹ Êndêñ tañ ñacjo to lau, tañ sêkic êsêacnêñ binñ nañ, sêñgi malac tau auc to sêkôninñ êsêac ña gêñwapac ñanô nañ, aê oc jakêñ êsêac sêninñ latunjo to ñac nêñ ñamêsôm ma lau samob oc sêninñ lau sackapoacgêdô gêdêñ tauñña nêñ ñamêsôm.’

¹⁰ “Go aôm ôtuc ku tau popoc anga lau, tañ sêwinñ aôm nañ lanôñnêmña

¹¹ ma ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Lausinñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm binñ tonec gebe Aê oc jatuc lau tonec to nêñ malac popoc êtôm ñac teñ kêtuc ku popoc e êtôm gebe tambênôc êtiamña atom. Lau sêsunñ nêñ ñacmatê êsêp gamêñ Topet gebe gamêñ sêsunñ ñacmatê êsêpña ñateñ oc ênêc atom.

¹² Apômtau kêsôm gebe Aê oc janğôm malac tonec to lau, tañ sêngôñ ñalêlôm nañ, êtôm tonañ e malac tau êtôm Topet.

¹³ Andu Jerusalem to kinñ Judaña nêñ andu êtu gamêñ alôb-alôb êtôm Topet gebe lau sêkêñ da gêñmaluña gêdêñ umbonñ ñagêñlêlôm ma sêkêc wain kêtú da gêdêñ anôtôi jaba anga andu tau ñasalôm ñaô.’ ”

¹⁴ Go Jeremia gêmêñ anga Topet, tañ Apômtau kêsakinñ eñ gêja gebe eoc binñ lasê nañ, jakêkô Apômtaunê andu ñamalaclunñ ma kêsôm gêdêñ lau samob gebe

¹⁵ “Lausinñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ

Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe Alic acgom, aê oc jakêñ gêñwapac sec, tañ kasôm lasê su nañ, êpi malac tonec to malac gamêñ tonecña samob gebe êsêac gêsunjtêkwa ñatoñ sec ma dedec gebe sêñô aêñoc biñ.”

20

Pasur kêkêñ Jeremia gêñgôn kapoacwalô, tec eñ etap ñagêjô ñawapac sa

¹ Ma Imer latu dabuñwaga Pasur, tañ kêtú Apômtaunê andu ñagejobsêga nañ, gêñô biñ, tañ Jeremia geoc lasê nañ.

² Go Pasur gêjac propete Jeremia ma kêkapiñ eñ akainñ tôn ña ka, tañ sêmasañ gêc Apômtaunê andu ñasacgêdô gêmu kêpiña, tañ sêsam gebe Benjaminnê Katam nañ ñagala.

³ Ñagelenñ Pasur kêkôc Jeremia su ança ka ma Jeremia kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau kêsam aômnêm ñaê Pasur atom, gê nêm ñaê gebe ‘Gêñ-kêtakê-lauña-kêpi-makeñ-makeñ.’

⁴ Gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe ‘Ôlic acgom, aê jakêñ aôm ôtu taôm to nêm lau nêñ gêñ êtakê amacña. Nem launêñ ñacjo oc sênac êsêac ña siñ êndu ma aôm taôm oc ôlic ña matamanô. Ma aê jakêñ lau Juda samob sêsêp kinñ Babelña lêma. Eñ oc êwê êsêac sêñgôn kapoacwalô ança Babel ma ênac êsêac ña siñ.

⁵ Ma teñ êwiñ gebe jakêñ malac tau ñakanom samob to waba samob, tañ sêjac sa nañ, ma nêñ awamata samob to Judanêñ kinñ nêñ gêlônñ samob êsêp ñacjo lemenñ. Êsêac oc sêjanço su ma sêkôc gêñ tau sêna Babel.

⁶ Ma aôm, Pasur, to nê m gôlôac samob oc anğon kapoacwalô. Oc ana Babel ma amac êndu anğa tônê ma sênsuñ aôm to nê m lau samob, tañ goc biñ keso lasê gêdêñ êsêac nañ, anêc tônê.’ ”

Jeremia kêtañ gêdêñ Apômtau

⁷ O Apômtau, aôm kôtim aê ma aê kakêñ gêwiñ nê m biñ ñalêsi. Aôm ñajana kôlêlêc aê su ma kôku aê tulu. Lau samob sêômac aê ma sêsu aê susu ñapañ.

⁸ Kêtôm tê m aê kasôm biñña samob aê katan to gamôêc gebe “Ojae, ñaclai sec gesen aê ñawaô.” O Apômtau, êsêac sêmajec aê ma têtana pêlê aê ñapañ gebe aê kasôm nê m jaen lasê.

⁹ Mago embe jasôm gebe “Aê gabe jalin Apômtau siñ ma jasôm biñ janam en lanô êtiam atom,” mago nê m jaen kêlakoc aê amboac ja anğa ñoc ñalêlôm.

Aê tekoc gêbac gebe jakôc gêñ tau tôn ma katôm gebe janğamiñ biñ tau atomanô.

¹⁰ Aê gañô lau samob sêjac biñ kesec-kesec gebe “Ñaclai sec kêpi makeñ-makeñ. Amboac tañ daoc en lasê êndêñ gôliñwaga.”

Aê tauc ñoc lau sêsaê gebe jana tauc êndu.

Êsêac sêsôm gebe “Tasau enmañ, go moae takôc en tôn ma takac kamocgôc.”

¹¹ Mago aôm, Apômtau, gêmoa gôwiñ aê tonajana ma ñaclai

amboac tonañ êsêac, tañ sêlêsu aê nan, oc sêgôm elêmê.

Êsêac oc sêngôm nêñ biñ ñanô êsa atom, tec majen êsa enden têngen.

Ma lau sêlin biñ majenña sin atomanô.

¹² Mago lausin undambêña nêñ Apômtau, aôm kôsaê lau jagêdên.

Aôm kôjala gên, tañ gêc êsêacnên ñalêlôm to kauc.

Amboac tonañ ôkên aê jalic aôm ôkên ñagêjô êndên ñoc ñacjo

gebe aê kakên ñoc gên samob kêsêp aôm lêmam.

¹³ Anam wê êndên Apômtau.

Alanem Apômtau.

En gêjam lau, tañ sêoc gêñwapac nan,

kêsi anga lau alôb-alôb nêñ ñaclai.

¹⁴ Apuc boa bêc, tañ tinoc kêkôc aê nanman.

Aliñ bêc, tañ tinoc kêkên aê kasa gamên nan sin.

¹⁵ Apuc boa ñac, tañ gêgôm tamoc têtac ñajam kêsa gêdên tañ en kêkên ñawae tonec gêdên en gebe

“Ñapalê ñac. Aôm kôtap latôm ten sa” nan.

¹⁶ Ñac tau tonañ êtôm malac,

tañ Apômtau gesen su ma taê walô atom nanman.

En êñô sênac wali êndên bêbêcgen

ma sin ñakicsêa êndên ocsalô.

¹⁷ Gebe en gêjac aê êndu gêdên katu awê atomgen nan atom.

Embe êngôm amboac tonañ, go tinoc têtacêlêlôm êtu ñoc sêô.

¹⁸ Tinoc kêkôc aê o wagen.

En kêkôc aê gebe ñandan to gêñwapac êtap aê sa ma jamac êndu tomajocgen me.

21:1-22:30 Jeremia kêkêñ Apômtaunê jaen gêdêñ lau Juda gebe êmêtôc to ensen lau-m ñagêdô to nêñ kin su êtu nêñ tañenpêcña. Apômtau oc êmêtôc to êkêñ ñagêjô êndêñ lau nomña samob.

23

Lau ñapopoc oc sêmu sêmêñ

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ojae laugejob, tañ sesen to sêsa ñoc gamêñ ñadomba êliñ-êliñ nañ.”

² Kêtu tonanña Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec kêkanônñ laugejob, tañ sejop ñoc lau nañ, gebe “Amac ajop ñoc domba ñatonñ atom, asa êsêac êliñ-êliñ ma asoc êsêac sêc sêja. Amboac tonanñ oc andec aê êtu nêñ secña. Apômtaunê biñ tau tonec.

³ Ma aê tauc gabe jajonñ ñoc domba ñapopoc sa anña gamêñ samob, tañ kapalip êsêac nañ, ma jawê êsêac sêmu sêmêñ nêñ gamêñ sêniñ gêñña êtiam. Ma êsêac sênam ñanô e têtú taêsam.

⁴ Aê oc jakêñ laugejob gebe sejop êsêac ma êsêac têtêc taunñ êtiam atom me gêñ teñ êtakê êsêac êtiam atom ma nêñ teñ ênaña atom. Apômtaunê biñ tau tonec.”

⁵ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, bêc oc mênêsa, go janu Dawidnê ñalaka gêdêñ teñ sa. En êtu kin ma ênam gôliñ tokaucgenñ ma êmêtôc lau naêndêngeñ to etoc biñgêdêñ sa anña gamêñ tau.

⁶ Êndêñ nê têm enñ oc ênam lau Juda sa ma lau Israel sêngônñ ñañêñ êsa. Ma sêsam enñ ña ñaê tonec gebe ‘Apômtau-aêacnêñ-biñgêdêñ.’ ”

⁷ Apômtau kêsôm gebe” Alic acgom, têm oc mênêsa, go lau sêsôm êtiam atom gebe ‘Aê jatôc

lemoc êndêñ Apômtau mata jali, tañ gêwê lau Israel sêpi anğa Aiguptu sêmêñ nañ,'

⁸ oc sêsôm gebe 'Aê jatôc lemoc êndêñ Apômtau mata jali, tañ kêkôc to gêwê gôlôac Israel nêñ wakuc anğa gamêñ nodonğa to anğa gamêñ samob, tañ kêjanda êsêac nañ, gebe sêngôñ taun nêñ nom.' "

Jeremianê jaenê kêtú propeteña

⁹ Aêñoc ñalêlôm popoc ma ñoc ñatêkwa wiwicgeñ. Apômtau to nê biñ dabuñ kêtakê aê, tec katôm ñac, tañ gêñ kêjanin en nañ, katôm ñac, tañ gênôm wain anaboa nañ.

¹⁰ Lau tañ sêkêñ dêmôêñ Apômtau nañ, sêjam gamêñ auc samucgeñ.

Êsêac sêsa nêñ lêñ alôb-alôb ma sêjain nêñ ôlinwalô kêpi gêñ geo.

Apômtau kêpuc boa nom gebe êoc wapac ma gêgwan êtu masê kêtú êsêacña.

¹¹ Apômtau kêsôm gebe "Propete to dabuñwaga sêkêñ gêwiñ Anôtô atom. Aê katap êsêac sa sêgôm sec anğa lôm dabuñ taun ñalêlôm.

¹² Intêna tañ êsêac sêsa nañ, ñalêñô to ñakesec. Aê gabe jañgôm êsêac sêka selelec ma semben.

Aa oc jakêñ gêñwapac êpi êsêac.

Têm sêkôc ñagêjônğa kêdabiñgac.

Aê Apômtau tauc kasôm biñ tonañ.

¹³ Aê galic propete Samarianğa nêñ sec.

Êsêac sêsôm biñ sêjam anôtô Bal lanô ma sêwê ñoc lau seo sic.

14 Mago aê galic propete Jerusalemña sêgôm sec kêlêlêc.

Êsêac sêgôm gêñ mockainña ma sêsau biñdansañ.

Êsêac sêpuc lau tôñ gebe sêngôm sec.

Amboac tonañ tec teñ gêwi lêñ êngôm secña sin atom.

Aê galic êsêac samob kêtôm malac Sodom ma têtû sec têtôm lau Gomoraña.”

15 Tec lausñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonec kêtû propete Jerusalemña gebe

“Aê gabe jakêñ gêñ ñamakic êndêñ êsêac sêniñ

to bu ñamalic êndêñ êsêac sênôm

gebe êsêac sêkêñ nêñ gêñ alôb-alôb gelom-gelomgen gêja e gêjam gamêñ samucgen auc.”

16 Lausñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm gêdêñ lau Jerusalem ña gebe “Akêñ tanjem biñ, tañ propete sêsôm nañ atom. Êsêac sêsau sêôc amac, tec akêñ materñ biñdansañ. Êsêac sêsôm biñ, tañ êsêac tañ taêñ gêjam nañ, sêsôm biñ, tañ aê kasôm nañ atom.

17 Êsêac sêsôm gêdêñ lau, tañ sedec gebe sêkêñ tanen biñ, tañ aê kasôm nañ, gebe gêñ samob oc ênêc ñajamgen êtu êsêacña. Ma êsêac sêsôm gêdêñ lau samob, tañ môkêñ takôc nañ, gebe gêñwapac oc êmoasac êsêac atom.”

18 Aê kasôm gebe “Propete tonañ nêñ teñ kêjala biñ, tañ Apômtau taê gêjam gêc lêlômgen nañ atom. Êsêacnêñ teñ gêñô me kêjala ênê jaen me kêkêñ taña to taña wamu ênê biñ atomanô.

19 Ênê têtac ñandañ kêtôm mutêna to mulai sec, ekolon lau alôb-alôb môkêñapac.

20 Ênê têtac nandanj êtu malô atom e êndênj êngôm gênj samob, tañ gebe êngômña nanj, su acgom. Êndênj bêc, tañ mênêsa nanj, lau oc sêjala gênj tonanj ênêc awêgenj.”

21 Apômtau kêsôm gebe “Aê kasakinj propete tonanj atom, mago êsêac taunj sêwac. Aê kakênj jaenj teñ êsêac sêôc atom, mago sêsôm binj sêjam aê lanjoc

22 Êsêac embe sêjala binj, tañ aê taêc gêjam gêc lêlômgenj nanj, go sêôc jaenj lau e sêwi nênj lênj sec, tañ sêsa nanj, to nênj gênj alôb-alôb, tañ sêgôm nanj sinj.

23 “Aê Anôtô, tañ gamoa gamênj samob nanj, aê gamoa gamênj tagenjenj atom.

24 Nac teñ êtôm gebe êsinj tau ôkwi êmoa gamênj teñ, tañ jalic enj sapu nanj atom. Amac ajala gebe aê gamoa undambê to nom samucgenj me masi.

25 Aê kajala binj, tañ propete tonanj sêsôm nanj. Êsêac sêsôm binjdananj sêjam aê lanjoc ma sêsôm gebe ‘Aê gaêc mêgoc. Apômtau gêsunj mê gêdênj aê.’

26 Propete tonanj oc sêwê noc lau seo na binjdananj, tañ êsêac taunj taênj gêjam nanj, e êndênj ondocgenj.

27 Êsêac sêjam kauc gebe mê, tañ êsêac sêsôm nanj, oc êngôm aênoc lau sêlinj aê sinj, kêtôm êsêac tamenj sêlinj aê sinj ma sêjam taunj ôkwi gêdênj anôtô jaba Bal.

28 Propete tañ ênêc mê nanj, êsôm solopgenj gebe gêc mêgenj, mago propete, tañ gênjô aênoc jaenj nanj, êsôm jaenj tonanjenj lasê êndênjenj. Polom napa to polom nanô gênj luagêc tonanj njaasagenj njagêdô gêdênj taunj.

29 Nɔc jaen kêtôm ja me kêtôm hama ten, taŋ kêtuc poctêna popoc naŋ.

30 Tec aê gadec propete tonan, taŋ sêjam gengeŋ taun nêŋ propete ŋagêdô nêŋ biŋ ma sêsau gebe aêŋoc biŋ naŋ.

31 Aê gadec propete, taŋ sêsôm taun nêŋ biŋ, mago sêsôm gebe gêmêŋ anga aêŋa naŋ.

32 Akêŋ taŋem biŋ, taŋ aê Apômtau tau kasôm naŋ. Aê gadec propete, taŋ seoc nêŋ mê dansan lasê naŋ. Êsêac sêsôm mê tonan lasê e nêŋ biŋdansan to tetoc taun saŋa gêwê ɔc lau seo sic. Aê kasakiŋ êsêac to kajatu êsêac gebe sêwac nec atom. Êsêac sêjam lau ten sa atomanô. Aê Apômtau, kasôm biŋ tonan.”

Apômtaunê gêŋ kêkôniŋŋa

33 Apômtau kêsôm gêden aê gebe “Jeremia, aêŋoc lau nêŋ ten me propete ten me dabuŋwaga ten embe êtu kênac aôm gebe ‘Apômtaunê jaen amboac ondoc’, go ôsôm êndêŋ en gebe ‘Aôm kôtu gêŋ kêkôniŋŋa ten gêdêŋ Apômtau tau ma en gebe ensen aôm su.’

34 Aêŋoc lau nêŋ ten me propete ten me dabuŋwaga ten embe êsam biŋ tonanŋen gebe ‘Apômtaunê gêŋ kêkôniŋŋa’, go aê oc jakêŋ ŋagêjô êndêŋ en to nê gôlôac.

35 Tagen lau samob têtû kênac nêŋ ɔci to tawanji gebe ‘Biŋ ondoc Apômtau kêsôm gêjô. Apômtau kêsôm asagen.’

36 Amboac tonan êsêac sêsôm ɔlô tonoc ‘Apômtaunê gêŋ kêkôniŋŋa’ êtiam atom gebe ten embe êsôm, go aê jaŋgom aêŋoc jaen êtu gêŋ

kêkôninŋa ŋanô teŋ êndêŋ eŋ gebe lau sêjaiŋ Anôto mata jalinŋa, Apômtau ŋaniniŋ ŋatau nê biŋ.

³⁷ Jeremia, ôtu kênac propete teŋ gebe ‘Apômtau kêkêŋ biŋ ondoc gêjô amacnêm biŋ. Apômtau kêsôm biŋ ondoc.’

³⁸ Ma êsêac embe taŋeŋpêc êndêŋ aêŋoc jatu ma sêsôm ŋalô tonec ‘Apômtaunê gêŋ kêkôninŋa’, go ôsôm êndêŋ êsêac gebe

³⁹ Aê biŋŋanôgeŋ gabe jajoŋ êsêac sa ma jatiŋ êsêac su lulugeŋ êsêac taŋ to malac, taŋ kakêŋ gêdêŋ êsêac to nêŋ mimi naŋ.

⁴⁰ Aê oc jaŋgôm êsêac majeŋ êsa endeŋ tôneŋ, taŋ taliŋ siŋ atomanô naŋ.”

24:1-25:38 Biŋ mêtôcŋa, taŋ Jeremia geoc lasê gêdêŋ lau Juda naŋ, kêdabiŋ gebe ŋanô êsa. Ma ŋac, taŋ Apômtau kêjaliŋ sa gebe êkêŋ ŋagêjô êndêŋ ênê lau êjô eŋ su naŋ, Kiŋ Nebukadnesar. Apômtau êkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau nomŋa samob.

26

Lau sebe sênac Jeremia êndu

¹ Kiŋ Judaŋa Josia latu Jojakim kêkôc gôliŋ sa wakucgeŋ ma Apômtaunê biŋ tonec mênkêsa.

² Apômtaunê biŋ tau tonec gebe “Naôkô Apômtaunê andu ŋamalacluŋ ma ôsôm biŋ samob, taŋ jajatu aôm gebe ôsôm êndêŋ lau aŋga malac Judaŋa samob, taŋ sêmêŋ gebe teteneŋ mec aŋga Apômtaunê andu naŋ. Ôŋgamiŋ biŋ teŋ atom.

³ Moae êsêac oc sêkêŋ taŋeŋ ma samob sênam taŋ ôkwi amboac tonanŋeŋ ma jaŋgôm gêŋ, taŋ taêc gêjam gebe jaŋgôm êndêŋ êsêac êtu nêŋ sec, taŋ sêgômŋa naŋ atom.

4 Ôsôm êndêḡ êsêac gebe Apômtau kêsôm biḡ tonec gebe Amac embe akêḡ taḡem aê atom ma asa lêḡ êtôm ḡoc biḡsu, taḡ kakêḡ gêdêḡ amac naḡ atom

5 ma amac embe aḡô ḡoc sakiḡwaga propete, taḡ kasakiḡ êsêac kakacḡeḡ gêdêḡ amac naḡ, nêḡ biḡ atom amboac agôm-agôm amoa,

6 go jaḡḡôm andu tonec êtôm gagôm gêdêḡ Silo ma tentenḡlatu aḡga nom ḡagamêḡ samob embe sêpuc boa lau, go sêsam malac tonec ḡaê.”

7 Dabuḡwaga to propete ma lau samob sêḡô Jeremia kêsôm biḡ tonan aḡga Apômtaunê andu.

8 Ma gêdêḡ taḡ Jeremia gêḡac mata nê biḡ, taḡ Apômtau kêḡatu gebe êsôm êndêḡ lau samob naḡ, dabuḡwaga to propete ma lau samob sêkôc eḡ tōḡ ma sêsôm gebe “Aôm oc ômac êndu.

9 Aôm goc biḡ lasê ḡôḡam Apômtau lanô ma kôsôm gebe ‘Andu tonec oc êtôm Silo ma malac tonec oc êtu tuc ma lau teḡ sêḡḡôḡ ḡalêlôm êtiam atom kêtu asageḡḡa.’” Ma lau samob sêkac sa mêḡsêḡi Jeremia auc aḡga Apômtaunê andu.

10 Gêdêḡ taḡ Judanêḡ kasêḡa sêḡô biḡ tau naḡ, êsêac sêwi kiḡnê andu siḡ jasêso Apômtaunê andu ma sêḡḡôḡ Apômtaunê andu ḡasacḡêdô, taḡ sêsam gebe Sacḡêdô Wakuc naḡ ḡalêlôm.

11 Go dabuḡwaga to propete sêsôm gêdêḡ kasêḡa to lau samob gebe “ḡac tonec êtap ḡagêḡô êmac ênduḡa sa gebe eḡ geoc malac tonec ênaḡa ḡabiḡ lasê amac taôm aḡô kêso taḡemsuḡḡac.”

12 Go Jeremia kêsôm biḡ gêdêḡ kasêḡa to lau samob gebe “Apômtau kêsakiḡ aê gebe jaoc andu tonec to malac tonec ênaḡa ḡabiḡ, taḡ aḡô su naḡ lasê.

13 Amboac tonañ galoc amêtoç nê m lêt to nê m kôm ma tañem wamu amacnê m Apômtau Anôtô awa, go Apômtau ê nam biñ sec, tañ kêsôm lasê kê pi amac nañ ôkwi.

14 Tagen aê tauc, tec kasê p amac lememe sugac, tec anğôm aê êtôm alic ñajam to naêndêngeñ nañ.

15 Mago ajala biñ tagen tonec êtu têt gebe amac embe anac aê êndu, go ñac tobiñmê nê dec ñagêjô ê pi amac taôm ma malac tonec to ñalau, tañ sênğôn ñalêlôm nañ, gebe Apômtau kêsakiñ aê gadên amac biññanôgeñ gebe jasôm biñ samob tonañ ñai êsô amac tañemsuñ.”

16 Go kasêga to lau samob sêsôm gêdên dabuñwaga to propete gebe “Ñac tonec êwê kaiñ ñagêjô êmac ênduñ atom gebe eñ kêsôm biñ gêdên aêac gêjam aêacnêñ Apômtau Anôtô lanô.”

17 Ma gamên tau ñalaumata ñagêdô dêdi ma sêsôm gêdên lau samob, tañ sêkac taun sa nañ, gebe

18 “Gêdên Judanên kiñ Hiskia propete Mika anğa Moreset geoc biñ lasê ma kêsôm gêdên Judanên lau samob gebe ‘Lau siñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

Oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi anğa kôm.

Jerusalem popoc-popocgeñ êtu lênduc

ma lôc lô m dabuñña ênam-tau ôkwi êtu salenbôm.’

19 Judanên kiñ to lau Juda samob sêjac ñac tau êndu me. Êsêac têtêc Apômtau ma teten eñ, tec gêjam biñ wapac, tañ kêsôm lasê kê pi êsêac nañ, ôkwi atom me. Ma galoc aêac dabe takalem gênwapac tau mênê pi aêac me.”

20 Nac tenj gêmoa. Enj geoc biñ lasê gajam Apômtau lanô amboac tonañ. Enj Semaia latu Uria anja Kiriati-Jearim. Enj geoc malac tonec to gamênj tonec ênaña nabiñ lasê kêtôm Jeremianê.

21 Ma gêdênj tanj kinj Jojakim to nê lausinj ma nê kasêga samob sênô êné biñ nanj, kinj tau gebe ênac enj êndu. Mago Uria gênô naware, tec kêtêc tau ma gêc gêja Aiguptu.

22 Go kinj Jojakim kêsakinj Akbor latu Elnatan to lau nãgêdô sêwiñ enj sêja Aiguptu.

23 Êsêac sêkôc Uria anja Aiguptu mênjsêkênj enj gêdênj kinj Jojakim gêjac enj na sinj êndu ma kêbalinj êné nãwêlêlanj kêsêp lau nãôma nênj gamênj sêôña.

24 Sapan latu Ahukam lêma gejo Jeremia auc, tec sêkênj enj gêdênj lau gebe sênac enj êndu atom.

27:1–30:24 Apômtau kêjatu Jeremia gebe êôc ka nãwapac tenj ênjôm êtu dônj êwa kinj Babilonña Nebukadnesar nê nãclai sa. Enj oc êkôninj laum nãgêdô ma êkôninj lau Juda amboac tonanjenj. Propete dansanj gêjac sinj gêdênj Jeremia kêtú dônj tonanña, mago nãgêjô kêtãp enj sa ma gêmac êndu. Jeremia keto papia tenj gêdênj lau, tanj sênjgônj kapoacwalô anja Babilon ma kêsôm gêdênj êsêac gebe têtú wakac anja gamênj jaba, gebe oc sênjgônj tônê nãsawa ec balinj. Mago enj geoc lasê gêdênj êsêac amboac tonanjenj gebe êndênj nãnoc oc sêmu sêna nênj malacmôkê êtiam.

31

Lau Israel sêmu sêmênj nênj gamênj êtiam

1 Apômtau kêsôm gebe “Êndênj têm tonañ oc jatu Israelnênj gôlôac samob nênj Anôtô

ma êsêac oc têtû aêḥoc lau.”

² Apômtau kêsôm biḥ tonec gebe
 “Lau, taḥ sêsêp siḥ sawa naḥ, têtap moasiḥ sa aḥga
 gamêḥ sawa.

Gêdêḥ taḥ Israel gesom gamêḥ êlêwan taunḥ naḥ,

³ Apômtau geoc tau lasê gêdêḥ eḥ aḥga gamêḥ jaêc.
 Aê têtac gêwiḥ aôm ḥa têtac gêwiḥ tenḡeḥḥa.

Kêtu tonanḥa aê kamoasiḥ aôm gedenḥ tōḡeḥ.

⁴ O awêtakiḥ Israelo, aê gabe jakwê aôm sa ôkô
 êtiam.

Ôḡgêlônḥ taôm ḥa gegob êtiam

ma ôsa naôtê wê ôwiḥ lau têtac-ḥajamwaga.

⁵ Aôm oc ôsê kôm wainḥa êsêp lôc Samarianḥa êtiam.
 Lau-sêsêwaga oc sêsê ma têtû samuc kôm ḥanô.

⁶ Gebe bêc teḥ oc mênêsa, go dibwaga oc sêmôêc
 aḥga lôc Epraimḥa gebe

‘Ajôc, andi ma tapi Sion dandêḥ aêacnêḥ Apômtau
 Anôtô tana.’ ”

⁷ Gebe Apômtau kêsôm biḥ tonec gebe

“Anam lasê totêmtac ḥajamḡeḥ êtu Jakobḥa.

Awem êc lau tomôkê-tomôkê nêḥ ḥamatanḥa.

Asôm lasê to atoc sa ma asôm gebe

‘Apômtau gêjam nê lau Israel nêḥ ḥapopoc kêsi.’

⁸ Alic acgom, aê gabe jakôc êsêac aḥga gamêḥ
 nodoḥa

ma jajonḥ êsêac sa aḥga nom ḥagamêḥ jaêcsêga.

Oc jajonḥ matenḡec to puliḥ ma lauoc, taḥ taêḥ to
 êsêac, taḥ ḥapalê kêtunḥ êsêac naḥ sêwiḥ.

Gôlôac tonḥ kapôêḥ teḥ oc sêmu sêmêḥ tonec.

⁹ Êsêac oc sêmêḥ tomatenḡsulugeḥ

ma jawê êsêac tobiḥmalôḡeḥ sêmu sêmêḥ.

Aê jakêḡ êsêac sêsêlêḡ sêmoa bu ḡakêḡkêḡ ḡataligenḡ,
oc sêsêlêḡ sêmoa intêna solop gebe sembenḡ atom
gebe aê katu Israel tama
ma Epraim kêtḡ ḡoc ḡacsêḡa.

¹⁰ “O tentenḡlatuac, akêḡ taḡem Apômḡtaunê biḡ
ma asôm lasê aḡga gamêḡ gwêcḡa, taḡ ḡêc jaêcsêḡa
naḡ.

Asôm gebe ‘ḡac taḡ kêsa Israel êliḡ-êliḡ naḡ,
gebe ejoḡ eḡ sa êḡiam
ma ejop eḡ amboac ḡacḡejob ḡejob nê domba.’

¹¹ Gebe Apômḡtau ḡêḡam ôli Jakob su
ma ḡêḡam eḡ kêsḡ aḡga lau, taḡ lemeḡ ḡajaḡa kêlêlêc
Jakobnê su naḡ.

¹² Êsêac oc sêmêḡ ma sênam wê kapôêḡ aḡga lôc
Sion.

Êsêac ôliḡ êpigenḡ êḡu Apômḡtaunê moasiḡḡa,
êḡu polom to wain ma ḡalêsi
ma domba to bulimakao ḡalatuḡa.

Êsêac katuḡ êḡôm kôm, taḡ bu kêmalôm naḡ,
ma sêpô lêna ḡêḡ teḡ êḡiam atom.

¹³ Go awêḡakiḡ têtê wê totêntac ḡajamḡeḡ
ma lau matac to lau ḡanô têtḡ samuc.

Aê oc janam nêḡ taḡjiboa ôkwi êḡu têtḡac ḡajam.
Aê oc janac êsêac têtḡac tôḡ ma jakêḡ êsêac têtḡac
ḡagaô êsa êḡô ḡalêlôm ḡawapac su.

¹⁴ Aê oc jalôm dabuḡwaga ḡa ḡêḡ ḡajam taêsam
ma ḡoc moasiḡ êôc ḡoc lau tôḡ.
Apômḡtaunê biḡ tau tonec.”

Apômḡtau taê walô nê lau

¹⁵ Apômḡtau kêsôm biḡ tonec gebe

“Sêhô awa ñaonda anğa Rama.
 Sêwakic to têtan tañiboa ñanô.
 Rahel kêtan nê gôlôac.
 Sêjam malô-malô en kêtû nê gôlôacña kêtôm atom
 gebe sêjanğac.”

¹⁶ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Ônam tañiboa tônia ma ômbun matamsulu su
 gebe nêk koleñ oc êtap ñagêjô ñajam sa
 ma êsêac oc sêmu sêmên anğa ñacjonên gamên.
 Apômtaunê binj tau tonec.”

¹⁷ Apômtau kêsôm gebe

“Ôkên matam têm, tañ gêc nêmña nan,
 gebe latômi oc sêmu sêmên taun nên gamên.

¹⁸ Aê tec ganô Epraimnê tañiboa tonec gebe
 ‘Aôm kômêtôc aê amboac kômêtôc bulimakao
 kapoac wakuc mata daun
 ma aê kasô nêm mêtôc ñalabu.

Ôkôc aê jamu jana gebe jamoa ñajam êtiam,
 gebe Apômtau, aênoc Anôtô, aôm.

¹⁹ Aê kakac tauc su mago galoc gajam tauc ôkwi.

Ma gêdên tañ ñoc kauc kêsa nan, aê gabu tauc.

Aê majoc ma ñoc ñalêlôm popoc
 gebe ñoc lêñ ñapalêgeñña kêmajec aê.’

²⁰ Epraim en ñoc latuc têtac gêwiñ enña me masi.

Aoc gêjac en gebe Ñoc gêñenec, me masi.

Têm samob, tañ kasôm binj kêpi en nan, taêc gêjam
 en gâmoa.

Tec ñoc ñalêlôm gêjam awa su en

ma kêkac aê gebe taêc walô en.

Apômtaunê binj tau tonec.

²¹ “Ôñgunj ka êkô êtu nêm intêna ñabelo.

Matam êndiņ intênasêga ma ojop intêna, taņ kôsa naņ.

O awêtakiņ Israelo, ômu ômôêņ,
ômu ôndêņ nêm malac tonec ņai ômôêņmaņ.

²² O latuco, taņ gôwi aê siņ naņ,
aôm gobe o sic e êndêņ ondocgeņ.

Gebe Apômtau kêkêņ gêņ wakuc aņga nom amboac
tonec gebe

Awê gêjam ņac kêsi.”

²³ Lausiņ undambêņa nêņ Apômtau, Israelnêņ
Anôtô kêsôm biņ tonec gebe “Êndêņ taņ aê ja-
mansaņ launêņ lêņ êtu wakuc êtiam naņ, êsêac oc
sêsôm biņ tonec aņga gamêņ Judaņa to nêņ malac
samob êtiam gebe

‘O malac, taņ biņgêdêņ gêņgôņ naņ,
o lôc dabuņ, Apômtau ênam mec aôm.’

²⁴ Ma gamêņ Judaņa to ņamalac samob ma kômwaga
to êsêac, taņ sejop domba ņatonņ naņ, oc sêpi tageņ
sêņgôņ gamêņ tau ņalêlôm.

²⁵ Gebe aê jaņgôm katu, taņ têkwa gêbac naņ, têkwa
saki êsa ma jakêņ gêņ êndêņ katu, taņ kêpô lêna naņ,
e êôc eņ tôņ.”

²⁶ Su, go matoc gêlac ma galic gamêņ. Aê gaêc bêc
ņajam kêmoasiņ aê.

Poac wakuc

²⁷ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm kêdabiņ
gebe jasê ņamalac ņawê to bôc ņawê êsêp gôlôac
Israel to Juda.

²⁸ Aê matoc gêdiņ êsêac gêdêņ taņ sêbuc sa to têtuc
popoc, gêdêņ taņ sêku tulu to seseņ su ma sêlêsu
êsêac naņ, tec êndêņ taņ sêkwê sa to sêsê gêņ naņ,

matoc êndiņ êsêac amboac tonanņeņ. Apômtaunê biņ tau tonec.

²⁹ Êndêņ bêc tônê oc sêsôm biņ tonec êtiam atom gebe

‘Tameņi seņ wain ņanô matac ma nêņ gôlôac luņluņ siņ-siņ.’

³⁰ Lau samob sêmac êndu êtu tauņ nêņ secņa ma lau samob, taņ seņ wain ņanô matac naņ, tauņ luņluņ siņ-siņ.”

³¹ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mêņêsa, go jamoatiņ poac wakuc êndêņ gôlôac Israel to gôlôac Juda.

³² Poac tonec oc êtôm poac, taņ kamoatiņ gêdêņ êsêac tameņi gêdêņ taņ kakam êsêac gêdêņ lemeņ ma gawê êsêac sêsa aņga Aiguptu sêmêņ naņ atom. Êsêac sêjac ņoc poac tonanņ popoc, tec gawa tauc sa gebe êsêacnêņ ņatau aê.

³³ Apômtau kêsôm gebe Bêc tônê ņai êmbacnê acgom, go jamoatiņ poac tonec êndêņ gôlôac Israel gebe jakêņ to jato ņoc biņsu êsêp êsêacnêņ ņalêlôm ma aê oc jatu nêņ Anôtô ma êsêac oc têtũ ņoc lau.

³⁴ Êndêņ noc tonanņ lau teņ oc sêndôn nêņ lau sackapoacgêdô gêdêņ tauņņa to nêņ latuņi ma sêsôm gebe ‘Ajala Apômtaumaņ’ êtiam atom gebe gôlôac to nêņ lau towae samob oc sêjala aê gebe aê oc jasuc êsêacnêņ geo ôkwi ma taêc ênam nêņ sec êtiam atom. Apômtaunê biņ tau tonec.”

³⁵ Apômtau kêsôm biņ tonec gebe

“Asa kêkêņ oc ņawê gêdêņ geleņņa ma ajôn to utitalata ņawê gêdêņ gêbêc.

Asa gêli gwêc sa e ñadembom kêgasim ñakicsêa kapôêj.

Ñac tau nê ñaê gebe Lausiñ undambêña nêj Apômtau.

³⁶ Apômtau kêsôm gebe

Ñagôlinj ñajaña tonañ embe ênaña anğa aê lañôcnêmña,

go Israelnêj wakuc sêmoa aê lañôcnêmña têtôm lau-m tagenj êtiam atom endenj tôngenj amboac tonanjenj.”

³⁷ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Embe êtôm gebe sênam dôj undambê lólôcña

ma sêkip nom ñalabuña ñanombañ ñam sa,

go aê jatinj Israelnêj wakuc samob su êtu gêj samob,

tanj sêgôm nanña. Apômtaunê binj tau tonec.”

³⁸ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mênêsa, go sêkwê malac sa êtiam êtu Apômtaunja. Oc sênac m anğa Hananelnê andu soso e naêndênj Sacgêdô Kêclêsuña.

³⁹ Ma gam dôjña êsêlêj solopgenj e naêndênj gamênj ñabau Gareb, go êmôê êndênj gamênj Goa êna.

⁴⁰ Ma gaboan j awêlêlanña to waonja samucgenj ma kôm samob e naêndênj bu Kidron to Sacgêdô Hosña ñagamênj gêmu oc kêpi ña, gamênj samob tonañ ñai oc êtu Apômtaunê gamênj dabuj. Lau tenj oc sensej su to têtuc popoc êtiam atom endenj tôngenj.”

32:1–35:19 Jeremia gêjam ôli nom anğa nê malacmôkê gêdênj tanj Nebukadnesar kêgi malac Jerusalem auc nanj. Binj tonañ gêgôm kêtû dôj tenj ma gebe êwa sa gebe lau sêkênj materj têm, tanj

gêc nêrn̄a nan̄. Anôto oc êngôm nê biñ njanô êsa, Jerusalem oc ênaña, mago êtu n̄amu en̄ oc êmboa lau Juda sa êtiam. * êsêac sa tatu lau samob nêñ ton̄ n̄amataña.

36

Baruk kêsam biñ lasê an̄ga Apômtaunê andu

¹ Judanêñ kin̄ Josia latu Jojakim gêjam gôlin̄ gamêñ n̄ajala kêtû aclêña, go Apômtaunê biñ gêdêñ Jeremia gebe

² “Ôkôc papia tolun̄ ma oto biñ samob, tan̄ aê kasôm gêdêñ aôm gajac m gêdêñ Josianê têm e mên̄gêdêñ galoc nan̄, kêpi Israel to Juda ma ten̄ten̄latu samob

³ gebe gôlôac Judaña oc moae sêñô gêñ sec samob, tan̄ aê gabe jan̄gôm êndêñ êsêacña nan̄, n̄awae ma êsêac samob sênam tauñ ôkwi an̄ga nêñ lêñ sec ma aê oc jasuc êsêacnêñ geo to sec ôkwi.”

⁴ Go Jeremia kêkalem Neria latu Baruk. Jeremia kêsôm ma Baruk keto biñ samob, tan̄ Apômtau kêsôm gêdêñ Jeremia nan̄, kêsêp papia tolun̄.

⁵ Ma Jeremia kêjatu Baruk ma kêsôm gebe “Êsêac sêjac jao aê gebe jasô Apômtaunê andu atom.

⁶ Amboac tonan̄ aôm ôna ma êndêñ bêc sênam dabun̄ moña aôm ôsam Apômtaunê biñ, tan̄ aê kasôm gêdêñ aôm ma koto kêsêp papia nan̄, lasê lau samob sêñô. Ôsam êndêñ lau Juda samob, tan̄ sêmên̄ an̄ga nêñ malac gêdêñ-gêdên̄gen̄ nan̄.

⁷ Oc moae teten̄ nêñ mec êndêñ Apômtau ma êsêac samob sênam tauñ ôkwi an̄ga nêñ lêñ sec gebe

---

* **31:40:** Biñ tonan̄ kêkanôn̄ lau Israel gebe Anôto kêjalin̄

Apômtau gebe ejon lau tonec ña têtac ñandan sec to têtac kêbôli auc.”

⁸ Ma Neria latu Baruk gêgôm biñ, tañ propete Jeremia kêjatu eñ nan, ñanô kêsas ma kêsam Apômtaunê biñ, tañ gêc papias nan, lasê ança Apômtaunê andu.

⁹ Judanêñ kiñ Josias latu Jojakim gêjam gôliñ gamêñ jala aclê ma ñaajôn kêtû 9 ma lau Jerusalem ña samob ma lau samob, tañ sêmêñ Jerusalem ança malac gêdêñ-gêdêñgeñ nan, sêlic om sênam dabun monça ten sêmoa Apômtau lanônêmña.

¹⁰ Go Baruk kêsam Jeremianê biñ, tañ gêc papias nan, lasê gêdêñ lau samob sêñô. Eñ kêsam lasê ança ñac-keto-papiawaga Sapan latu Gemarianê balêm, tañ gêc Apômtaunê andu ñamalaclun ñaônça nan, kêdabiñ Apômtaunê andu ñasacgêdô, tañ sêsam gebe Sacgêdô Wakuc nan.

Sêsam papias tau gêdêñ laumata

¹¹ Gêdêñ tañ Sapan latu Gemaria nê latu Mikaia gêñô Apômtaunê biñ samob, tañ gêc papias nan,

¹² eñ kêsêp kiñnê andu jakêsô ñac-keto-papiawaganê balêm. Kasêga samob sêñgôn tônê, ñac-keto-papiawaga tau Elisama, Semaia latu Delaia, Akbor latu Elnatan, Sapan latu Gemaria, Hanania latu Sedekia ma kasêga ñagêdô samob.

¹³ Ma Mikaia gêjac miñ biñ samob, tañ eñ gêñô gêdêñ Baruk kêsam papias lasê gêdêñ lau nan, gêdêñ êsêac.

¹⁴ Go kasêga samob sêsakiñ Kusi latu Selemia latu Netania nê latu Jehudi gebe êsôm êndêñ Baruk gebe “Ôkôc papias, tañ kôsam lasê gêdêñ lau samob

nan, ma ômôêḡ.” Amboac tonan Neria latu. Baruk k  k  c papia ma g  d  ḡ   s  ac g  ja.

15 Ma   s  ac s  s  m g  d  ḡ en gebe “  ḡḡ  ḡ sic ma   sam las  .” Tec Baruk k  sam papia tau las   g  d  ḡ   s  ac.

16 G  d  ḡ tan s  ḡ   biḡ samob tonan nan,   s  ac s  s  m g  d  ḡ taun tot  t  c taunḡen gebe “A  ac tak  ḡ biḡ samob tonan ḡawae   nd  ḡ kiḡmaḡ.”

17 Go t  tu k  nac Baruk gebe “  s  m acgom, a  m koto biḡ samob tonan amboac ondoc. En k  s  m g  d  ḡ a  m ma koto me.”

18 Baruk g  ḡ     s  ac awen gebe “Jeremia k  s  m biḡ samob g  d  ḡ a   ma a   kato ḡa busa k  s  p papia.”

19 Go kasêga s  s  m g  d  ḡ Baruk gebe “Amag  c Jeremia a  c naasiḡ ta  m ma ak  ḡ gam  ḡ, tan asiḡ ta  m nan, ḡawae   nd  ḡ lau ten atom.”

Kiḡ k  k  ḡ papia la geḡ su

20   s  ac s  k  ḡ papia tau g  c ḡac-keto-papiawaga Elisama n   bal  m, go s  ja kiḡn   malacluḡ ma s  jac miḡ biḡ samob g  d  ḡ kiḡ.

21 Go kiḡ k  sakiḡ Jehudi gebe   k  c papia tau. Ma en k  k  c papia tau su anḡa ḡac-keto-papiawaga Elisama n   bal  m jak  sam las   g  d  ḡ. kiḡ to kas  ga samob, tan s  ḡi kiḡ auc s  k   nan.

22 Kiḡ tau g  ḡḡ  ḡ n   andu kom  ḡa gebe aj  ḡ k  tu 9ḡa m  ḡk  sa. S  ḡ  m ja gelom ma kiḡ k  s  lu ja g  moa.

23 Jehudi k  sam papia ḡas  bu t  l  ac me acl   su acgom, go kiḡ k  k  c b  jaḡ papiaḡa ma k  sa ḡas  bu tau g  ḡḡic ma k  baliḡ k  pi ja, tan gelom k  sa nan.

En gêgôm amboac tonañ e ja geñ papia samucgen gêbacnê.

²⁴ Mago kin tau me nê sakinwaga, tañ sênô biñ tonañ nan, têtakê ma sêkac nêñ ñakwê gêngic atom.

²⁵ Elnatan agêc Delaia ma Gemaria teten kin tonajañagen gebe êkên papia ja êniñ atom, mago en kêkên tañâ êsêac atom.

²⁶ Ma kin kêjatu tau latu Jeramel agêc Asriel latu Seraia ma Abdel latu Selmia gebe sêkôc ñac-keto-papiawaga Baruk agêc propete Jeremia tôñ. Mago Apômtau kêsiniñ êsêagêc ôkwi.

Jeremia keto biñ tau kêsêp papia wakuc kêtiam

²⁷ Kin kêkên papia, tañ Baruk keto kêdaguc Jeremia awa nan, ja geñ su acgom, go Apômtaunê biñ gêdêñ Jeremia kêtiam gebe

²⁸ “Ôkôc papia toluñ wakuc ma oto biñ, tañ kêsêp papia ñamataña tañ Judanêñ kin Jojakim kêkên ja geñ nan, êsêp papia tau.

²⁹ Ma ôsôm biñ êkanônñ Judanêñ kin Jojakim amboac tonec gebe ‘Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Aôm kôkên ja geñ papia tonec ma kôsôm gebe “Kêtu agenña tec aôm koto kêsêp papia gebe kin Babelña oc êmên biññanôgen ma êngôm gamên tonec êtu gasañ ma ensen ñamalac to bôc samob su sênaña.”

³⁰ Tec Apômtau kêsôm biñ tonec kêkanônñ Judanêñ kin Jojakim gebe Ênê ñac ten êngônñ Dawidnê lêpônñ kinña oc êmoa atom ma êsêac oc sêmbaliñ ênê ñawêlêlanñ sin gebe gelenña ñaoc ñandanñ êpac en to gêbêc ñamaniñ ênam en.

³¹ Ma aê gabe jamêtôc en to nê wakuc ma nêñ sakinwaga êtu nêñ secña. Ma aê oc jangôm biñ sec, tañ kasôm lasê kêtû êsêacña, mago sênô atom nan,

ņanô êsa êpi êsêac to lau, ta sêņgôn Jerusalem naņ, ma lau Juda.’ ”

³² Go Jeremia kêkôc papia wakuc ma kêkêņ gêdêņ Neria latu ñac-keto-papia-waga Baruk. Ñac tau keto biņ samob, taņ Jeremia kêsôm ma gêc papia, taņ Judanêņ kiņ Jojakim kêkêņ ja geņ naņ, ma gêjac têku biņ ñagêdô taêsam gêwiņ.

37

Jeremia gêņgôn kapoacwalô

¹ Kiņ Babelņa Nebukanesar kêkêņ Josia latu Sedekia kêtū kiņ aņga gamêņ Judana, ma gêjam gôliņ gêjô Jojakim latu Konia su.

² Mago Sedekia to nê sakiņwaga ma lau gamêņ tauna sêkêņ taņeņ Apômtaunê biņ, taņ kêsôm kêsā propete Jeremia awa naņ atom.

³ Kiņ Sedekia kêsakiņ Selemia latu Jehudi agêc Maseia latu dabuņwaga Sepania gêdêņ propete Jeremia ma sêsôm gebe “Oteņ mec êtu aêacņa êndêņ aêacnêņ Apômtau Anôtô.”

⁴ Gêdêņ tonañ Jeremia kêsô kêsā gêwiņ lau gêmōa gebe sêkêņ eņ gêņgôn kapoacwalô atom tageņ.

⁵ Gêdêņ tonañ Paraonê siņwaga toņ teņ sêsa aņga Aiguptu sêmêņ ma lau Kaldeana taņ sêgi Jerusalem auc naņ, sêņô biņ tonañ ñawae, tec sêwi Jerusalem siņ ma sêc sêja.

⁶ Go Apômtaunê biņ gêdêņ propete Jeremia gebe

⁷ “Apômtau, Israelnêņ Anôtô, kêsôm biņ tonec gebe Ôsôm biņ tonec êndêņ Judanêņ kiņ, taņ kêsakiņ aôm gôdêņ aê gômôêņ gebe ôtu kênac aê naņ, gebe ‘Ôlic acgom, Paraonê siņwaga, taņ sêmêņ

gebe sênam aôm sa nan, oc sêc sêmu sêna nêḡ gamêḡ êtiam.

⁸ Lau Kaldea oc sêmu sêmêḡ ma sênac siḡ êndêḡ malac tonec. Êsêac oc sêku malac tau tulu ma sêkêḡ ja êniḡ.

⁹ Apômtau kêsôm biḡ tonec gebe Ansau taôm ma asôm gebe “Lau Kaldea oc sêmoa jaêc aêac,” nec atom gebe êsêac sêc oc sêna samucgeḡ atom.

¹⁰ Ma amac embe aku lau Kaldea nêḡ siḡwaga samob, taḡ sênac siḡ êndêḡ amac nan, tulu e nêḡ lau tokamocgeḡ embe sêmoa, tec lau tonan, oc sêndi anḡa nêḡ becobo ma sêkêḡ ja êniḡ malac tonec.’ ”

¹¹ Gêdêḡ taḡ lau Kaldea nêḡ siḡwaga sêwi Jerusalem siḡ kêtû Paraonê siḡwaga têdabiḡ êsêacḡa nan,

¹² Jeremia gêdi anḡa Jerusalem gebe êna Benjaminê gamêḡ gebe êmansan, nê nomlênsêm ḡabiḡ êwiḡ nê lau.

¹³ Eḡ gêô lasê Sacgêdô Benjaminḡa gêdêḡ siḡwaga teḡ, nê ḡaê Iria, gejob sacgêdô tau. Iria eḡ Hanania latu Selemia nê latu. Eḡ kêkôc propete Jeremia tôḡ ma kêsôm gebe “Aôm gobe ôêc ôndêḡ Kaldeawaga ôna.”

¹⁴ Ma Jeremia kêsôm gebe “Aôm kôsau, aê jaêc jandêḡ Kaldeawaga jana atom.” Mago Iria kêkêḡ taḡa eḡ atom. Eḡ kêkôc eḡ tôḡ ma gêwê eḡ gêdêḡ kasêga gêja.

¹⁵ Ma kasêga têtac ḡandan, gêdêḡ Jeremia ma sêjac eḡ to sêkêḡ eḡ gêḡgôn kapoacwalô anḡa ḡac-keto-papiawaga Jonatan nê andu. Gêdêḡ ḡasawa tonan, êsêac sêjam andu tonan, ôkwi kêtû andu kapoacwalôḡa teḡ.

Sedekia gêjam biñgalôm gêwiñ Jeremia

¹⁶ Êsêac sêkêñ Jeremia gêngôñ andu tonañ ñabalêm, tañ gêc nom ñalêlôm nañ, ma gêmoa tonañ bêc taêsam.

¹⁷ Ma bêc teñ kiñ Sedekia kêsakiñ ñac teñ gebe êkôc Jeremia. Ma kiñ kêtû kênac eñ kelecgeñ anğa nê andu ma kêsôm gebe “Apômtaunê biñ teñ gêc aômña me masi.” Jeremia gêjô eñ awa gebe “Aec, gêc.” Go eñ kêsôm gebe “Aôm oc ôsêp kiñ Babelña lêma.”

¹⁸ Ma Jeremia kêsôm gêdêñ kiñ Sedekia gêwiñ gebe “Aê gagôm keso ondoc gêdêñ aôm me gêdêñ nêñ sakiñwaga me gêdêñ nêñ lau, tec kôkêñ aê gangôñ kapoacwalô.

¹⁹ Amacnêñ propete, tañ seoc biñ lasê gêdêñ aôm ma sêsôm gebe ‘Kiñ Babelña oc êmêñ ma ênac siñ êndêñ amac me êndêñ gamêñ tonec atom’ nañ, sêmoa ondoc.

²⁰ O ñoc ñatau kiñ, ôñô ñoc biñ, tec kateñ aôm lêna-lêna nec, ôsakiñ aê jamu jana ñac-keto-papiawaga Jonatan nê andu êtiam atom. Embe ôsakiñ aê jana, oc jamac endu.”

²¹ Amboac tonañ kiñ Sedekia kêjatu nê lau, tec sêkêñ Jeremia gêngôñ siñwaga, tañ sejop gamêñ nañ, nê malacluñ ma sêkêñ polom samuc teñ, tañ sêkôc anğa lausêpac-polomwaga nêñ nañ, gêdêñ eñ kêtôm bêcgeñ e polom samob gêbacnê anğa malac. Sêgôm amboac tonañ gêdêñ eñ ma gêngôñ siñwaga, tañ sejop gamêñ nañ, nêñ malacluñ.

38

Sêjam Jeremia sa anğa sê

¹ Ma Matan latu Sepatia agêc Pasur latu Gedalia ma Selemia latu Jukal agêc Malkia latu Pasur sêhông biñ, tañ Jeremia kêsôm gêdêñ lau samob gebe

² “Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Lau, tañ sêmoa malac tonec nañ, oc sêmac êndu ña siñ me tôbôm me gêmac sec. Mago lau, tañ sêsa dêndêñ lau Kaldea sêna nañ, oc sêmoa maten jali. Êsêac sêsêp siñ sawa nasêmoa tomaten jaligen.”

³ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Malac tonec oc êsêp kiñ Babelña nê siñwaga lemen ma oc sêku malac tau tulu biññanôgen.”

⁴ Go kasêga sêsôm gêdêñ kiñ gebe “Ôsôm gebe sênac ñac tonec êndu gebe ênê biñ tonan oc êngôm lausij, tañ gacgen sêmoa malac nañ, to lau samob lemen êtu goloñ. Ñac tonec taê gêjam biñ lau sêmoa ñajamña atom, en taê gêjam biñ lau têtap gêñwapac sanagen.”

⁵ Kiñ Sedekia kêsôm gebe “Alic acgom, en kêsêp amac lememe sugac gebe kiñ kêtôm gebe ensen amacnêm biñ su atom.”

⁶ Amboac tonan êsêac sêkôc Jeremia tôñ ma sêbaliñ en kêsêp kiñ latu Malkia nê bukom ñasê, tañ gêc siñwaganêñ malaclun nañ. Êsêac sêlêwan Jeremia ña lêpoa. Mago bu kêpoac sê tau atom, ñalemongen. Tec Jeremia kêsêp jakêkô lemon ñalêlôm.

⁷ Mago kiñnê andu ñasakiñwaga ten anga Aitiopia, ênê ñaê Ebedmelek, gêñô ñawae gebe sêbaliñ Jeremia kêsêp bukom ñasê. En gêmoa kiñnê andu ma kiñ tau gêngôn Sacgêdô Benjaminña.

⁸ Tec en gêwi kiñnê andu siñ ma gêdêñ kiñ gêja jakêsôm gebe

9 “O ñoc ñatau kinj, gêñ samob, tañ lau tonec sêgôm gêdêñ propete Jeremia nan, samob sec, êsêac sêbaliñ enj kêsêp bukom ñasê gebe naêmac êndu gebe polom teñ gêc malac atomanô.”

10 Go kinj kêjatu ñac Aitiopiaña Ebedmelek gebe “Ôkôc lau têlêac anga tonec sêwiñ aôm ma aê propete Jeremia sa anga sê gebe êmac êndu atom.”

11 Go Ebedmelek kêkôc lau sêwiñ enj ma sêja kinjê andu jasêsô balêm ñakwêña sêja ma enj kêkôc obo gêngic to ñakwê langwa anga tône jakêlêwanj gêñ tau ña lêpoa kêsêp sê gêdêñ Jeremia gêja.

12 Go ñac Aitiopiaña Ebedmelek kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Ôkêñ obo langwa tonan êsô kasumlabu êtu sunj gebe lêpoa êniñ aôm atom.” Tec Jeremia gêgôm amboac tonan.

13 Ma êsêac sê enj sa ña lêpoa kêpi gêmên ma sêkam enj sa anga sê. Sêgôm amboac tonan tec Jeremia jagêngônj sinwaga, tañ sejop gamên nan, nêñ malaclunj kêtiam.

Sedekia gebe êñô binj anga Jeremianê

14 Kinj Sedekia kêsakinj lau gebe sêkôc propete Jeremia. Êsêac sêwê enj gêdêñ kinj, tañ gêngônj Apômtaunê lôm dabunj ñasacgêdô kêtü têlêacña nan sêja. Kinj kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Aê oc jatu kênac binj teñ êndên aôm. Ônsa binj teñ auc êndên aê atom.”

15 Jeremia kêsôm gêdêñ Sedekia gebe “Aê embe jasôm binj tau êndên aôm, oc ôsôm êndên lau gebe sênac aê êndu binjanôgenj. Ma embe jawa lêñ êmoasinj aômña sa êndên aôm, oc ôkêñ tañem aê atom.”

16 Go kiñ Sedekia kêtôc lêma kelecgeñ gêdêñ Jeremia gebe “Kêtu Apômtau, tañ kêkêñ aêac tamoa mateñ jali nanña, aê jasôm biññanôgeñ gebe oc jansenj aôm su atom me jakêñ aôm ôsêp lau tonec, tañ sebe sênac aôm êndu nan, lemeñ atom amboac tonanjen.”

17 Go Jeremia kêsôm gêdêñ Sedekia gebe “Apômtau, lausiñ undambêña nêñ Anôtô to lau Israel nêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe Aôm embe ôkêñ taôm ôsêp kiñ Babelña nê kasêga lemeñ, go ônam samuc ma ja êniñ malac tonec su atom, ma aôm to nêñm gôlôac oc amoa matem jali.

18 Mago aôm embe ôkêñ taôm ôndêñ kiñ Babelña nê kasêga atom, go malac tonec êsêp lau Kaldea lemeñ ma êsêac sêkêñ ja êniñ malac tau ma aôm ôwê êsêac lemeñ sa atom.”

19 Ma Sedekia kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Aê katêc Judawaga, tañ sêc dêdêñ lau Kaldea sêja. Moae lau Kaldea sêkêñ aê jandêñ êsêac ma êsêac oc sêngôm aê sec.”

20 Mago Jeremia kêsôm gebe “Oc sêkêñ aôm ôndêñ êsêac atom. Galoc aôm tañam wamu Apômtau awa, tañ kasôm gêdêñ aôm nan, go ênam aôm sa ma ônam samuc.

21 Mago aôm embe ondec ma ôkêñ taôm ôndêñ êsêac atom, go biñ, tañ Apômtau kêtôc gêdêñ aê nan, êtu tôñ gebe

22 Ôlic acgom, oc sêwê lauo samob, tañ sêngôn Judanêñ kiñnê andu nan, sêsa dêndêñ kiñ Babelña nê kasêga sêna ma êsêac oc sêsôm gebe

‘Nem lau, tañ ôliñ andañ aôm nan,
sêsau sêôc aôm to sêkôninñ aôm tôñ.

Galoc kôka taôm su kôsêp lemoŋ jakôkô ma êsêac sêc sêja.'

²³ Êsêac oc sêwê nêmi lauo to latômi samob sêsa dêndêŋ lau Kaldea sêna, ma aôm taôm oc ôêc êsêac lemeŋ su atom, kiŋ Babelŋa oc êkôc aôm tôŋ ma ja oc êniŋ malac tonec."

²⁴ Go Sedekia kêsôm gêdêŋ Jeremia gebe "Ôkêŋ biŋ tonan êndêŋ lau teŋ sêŋô atom, go ômac êndu atom.

²⁵ Kasêga embe sêŋô ŋawae gebe gajam biŋgalôm gawiŋ aôm, ma êsêac embe dêndêŋ aôm sêwac ma sêsôm gebe 'Ônac miŋ biŋ, taŋ aôm kôsôm gêdêŋ kiŋ ma kiŋ kêsôm gêdêŋ aôm nan, êndêŋ aêac, ônsa biŋ teŋ auc êndêŋ aêac atom, go anac aôm êndu atom'

²⁶ embe sêsôm amboac tonan, go ôsôm êndêŋ êsêac gebe 'Aê kateŋ kiŋ lêna-lêna gebe êsakiŋ aê jamu jana Jonatannê andu êtiam atom. Embe jana, oc jamac êndu anŋa tônê.' "

²⁷ Go kasêga samob dêdêŋ Jeremia sêja ma têtû kênac eŋ ma eŋ gêjô êsêac awenê kêtôm biŋ, taŋ kiŋ kêsôm gêdêŋ eŋ nan. Tec êsêac sêwi eŋ siŋ gacgeŋ gêmoa gebe ŋac teŋ taŋasuŋ gêjac biŋgalôm tônê atom.

²⁸ Ma Jeremia gêŋgôn siŋwaganêŋ malacluŋ e gêdêŋ bêc, taŋ ŋacjo sêku Jerusalem tulu nan.

39:1-51:64 Nebukadnesar kêku malac Jerusalem tulu ma gêwê Judanêŋ kiŋ Sedekia jagêŋgôn kapoacwalô anŋa Babilon, mago kêgaboac Jeremia su. Gedalia kêtû gôliŋwaga, mago saunŋeŋ, go sêjac eŋ êndu kelecgeŋ. Lau Juda ŋagêdô sêc su sêja Aiguptu ma sêkac Jeremia gebe êwiŋ êsêac. Anôtônê jaen, taŋ kêkanôn lau-m ŋagêdô nan, kêsêp môkêlatu 46-51. Eŋ kêsôm biŋ mêtôcŋa lasê gêdêŋ

êšêac ma gêdêḡ lau Aiguptu to Babilon amboac tonanḡen.

52

Sedekianê gôlinḡ

¹ Sedekianê jala kêtû 21, go enḡ kêtû kinḡ. Enḡ gêjam gôlinḡ jala 11 gêḡgôḡ Jerusalem. Enḡ têna Jeremia anḡa Libna latuo Hamutal.

² Enḡ gêgôm geḡ, taḡ gêjac Apômtau mataanô ḡjam atom nanḡ, kêtôm Jojakim gêgôm.

³ Gêḡ taḡ kêtap Jerusalem to Juda sa e Apômtau kêtinḡ êšêac su anḡa laḡônêmḡa nanḡ, ḡam kêsêp Apômtaunê têtac ḡandaḡ.

Seku Jerusalem tulu

Ma Sedekia gêli tau sa gêdêḡ kinḡ Babelḡa.

⁴ Sedekia gêjam gôlinḡ jala 8 ma ajôḡ 10 ma ḡabêc 10 su, go kinḡ Babelḡa Nebukadnesar to nê sinḡwaga samob sêô lasê Jerusalem gebe sênac sinḡ. Êšêac sêgi Jerusalem auc ma sêmasaḡ gamêḡ to gêḡ sinḡḡa ḡajaḡa ḡagêdô êtu sêku malac tau tuluḡa.

⁵ Amboac tonanḡ ḡacjo sêgi malac tau auc e kinḡ Sedekia nê jala gôlinḡḡa kêtû 11.

⁶ Gêdêḡ jala tonanḡ ḡaajôḡ kêtû aclê ḡabêc 9 tôbôm gêjam sêga anḡa malac tau, tec lau tau nêḡ mo masi samucgeḡ.

⁷ Go ḡacjo têtuc malac ḡatuḡbôm ḡasawa teḡ popoc. Tec kinḡ Sedekia to nê sinḡwaga samob sêlic ma sêc sêja. Êšêac sêwi malac tau sinḡ gêdêḡ gêbêc sêsa sacgêdô, taḡ gêc tuḡbôm luagêc ḡasawa kêsi kinḡnê kôm saunḡa ma sepeḡ gamêḡ Arabageḡ sêja. Gêdêḡ tonanḡ lau Kaldeanḡa sêgi malac tau auc sêmoa.

8 Mago lau Kaldea nêñ siñwaga sêjanda kiñ Sedekia e sê enj tônia anğa gaboan Jerikonja ma êné siñwaga samob sêwi enj siñ ma sêc êliñ-êliñ.

9 Go sêkôc kiñ tônia ma sejon enj gédên kiñ Babelja, tañ gêngôn Ribla anğa gamên Hamat nan, sêja ma enj kêmêtôc Sedekia.

10-11 Kiñ Babelja gêjac Sedekia latui êndu anğa enj tau mataanô ma gêjac Judanên lau towae samob êndu amboac tonanğen anğa Ribla. Ma kêsôm gédên nê lau gebe sênğun Sedekia mataanô lasê ma sênsô enj tônia ña kapoacwalô ki. Go kiñ Babelja gêwê enj gêja Babel ma kékên enj gêngôn kapoacwalô e gêmac êndu.

Lau Juda sêngôn kapoacwalô

12 Gédên ajôn kêtü lemen tenja ñabêc 10 siñwaga, tañ sejon kiñ Babelja nan, nên kasêga Nebusaradan, tañ gêjam sakin kiñ Babelja nan, kêsô Jerusalem gêja. Gédên tonan kiñ Babelja Nebukadnesar gêjam gôliñ nê gamên jala 19 su.

13 Ma Nebusaradan kékên ja genj Apômtaunê andu to kiñnê andu ma Jerusalem ñaandu samob. Enj kékên ja genj andu kapôên samob su.

14 Ma lau Kaldea nêñ siñwaga, tañ sêwiñ Nebusaradan nan, têtuc tunbôm, tañ kêgi Jerusalem auc nan, popoc samucgenj.

15 Ma kasêga Nebusaradan kékôc lau ñalêlôm sawa ñagêdô to lau ñapopoc, tañ sêngôn malac nan, ma lau, tañ sêc dédên kiñ Babelja sêja nan, ma lau lemenj mêtêña ñapopoc tônia.

16 Mago gêwi lau ñalêlôm sawa ñagêdô siñ gacgenj sêmoa gebe sênam kôm anğa kôm wainja to kôm moña.

17 Ma lau Kaldean̄a têtuc Apôm̄taunê andu ɲaalê, taɲ sêmasaɲ ɲa ki jonjon̄ naɲ, ma sac to bukom, taɲ sêmasaɲ ɲa ki jojon̄ kékô Apôm̄taunê andu ɲalêlôm̄ naɲ, popoc-popocgen̄ ma sêkôc ki jonjon̄ tau sêja Babel.

18 Ma êsêac sêkôc ku to siac ma bôjaɲ to laclu ma gêɲmalu ɲabulakôp to ɲagêɲlêlôm̄ samob, taɲ sêmasaɲ ɲa ki jonjon̄ kêtû sakiɲ lôm̄ dabuɲɲa naɲ, samobgen̄ su.

19 Êsêac sêkôc laclu saun̄ to laclu sêkêɲ wao kêsêp̄ɲa ma suc to ku ma jakaiɲ to gêɲmalu ɲabulakôp ma laclu sênôm̄ wain kêsêp̄ɲa su amboac tonan̄gen̄. Siɲwaganêɲ kasêga kékôc gêɲ, taɲ sêmasaɲ ɲa gold to silber naɲ, samob su.

20 Alê kapôêɲ luagêc to bukom ma bulimakao kapoac 12 ɲakatu, taɲ kêtû bukom tau ɲasac ma sac ɲagêdô, taɲ kiɲ Salomo kêmasaɲ kêtû Apôm̄taunê anduɲa naɲ, gêɲ samob tonan̄ ɲai êsêac sêmasaɲ ɲa ki jonjon̄. Ma ki samob tonan̄ ɲawapac sec, tec sêjam dôɲ kêtôm̄ atom.

21 Alê kapôêɲ ɲadôɲ amboac tonec. Alê tau baliɲ amboac saka lemeɲ teɲ, ma alê tau ɲadambê kêtôm̄ lau têlêac sêmbôêɲ. Êsêac sêmasaɲ alê tau kêtôm̄ gasuc tonjalêlôm̄ ma ɲadani ɲadôɲ kêtôm̄ lemeɲlatu aclê.

22 Ma sêmasaɲ ɲatêpôê tonatalô ɲa ki jonjon̄ ma ɲatêpôê ɲasawa, taɲ sepeɲ ɲatalô kêsêp̄ naɲ, kêtôm̄ saka samuc teɲ. Ma sêmasaɲ o to kaɲanô ɲakatu ɲa ki jonjon̄ amboac tonan̄gen̄ ma sêkêɲ geɲkaleɲ kêgi ɲatalô tau auc. Alê kêtû luagêcɲa kêtôm̄ tonan̄gen̄.

23 Kaɲanô 96 geɲkaleɲ makeɲ-makeɲ ma kaɲanô ɲakatu samob kêpi tageɲ kêtôm̄ 100 geɲkaleɲ o

ņakatu ņalêlôm.

24 Ma siņwaganêņ kasêga kêkôc ņac dabuņsêga Seraia agêc dabuņwaga, taņ jakêsô eņ ņalabu naņ, Sepania ma lau têlêac, taņ sejop lôm dabuņ ņasacgêdô naņ têt.

25 Anņa malac Nebusaradan kêkôc Judanêņ siņwaganêņ kasêga to lau 7, taņ ôliņ andaņ kiņ ma gacgeņ sêmoa malac naņ, ma siņwaganêņ kasêganê ņac-keto-papiawaga, taņ kêjaliņ siņwaga sa anņa gamêņ Judaņa ma keto nêņ ņaê kêsêp ņaêmôkê naņ, ma lau gamêņ Judaņa 60, taņ gacgeņ semoa malac tau naņ têt.

26 Ma Nebusaradan kêkôc êsêac têt ma kêsakiņ êsêac dêdêņ kiņ Babelņa, taņ gêņgôn Ribla naņ sêja.

27 Ma kiņ Babelņa kêsôm, tec sêjac êsêac êndu anņa Ribla, taņ gêc gamêņ Hamat. Tec lau Juda sêwi nêņ gamêņ siņ ma sêwê êsêac jasêņgôn kapoacwalô.

28 Lau taņ Nebukadnesar gêwê êsêac jasêņgôn kapoacwalô naņ, nêņ namba tonec. Eņ kêkôc lau Juda 3,023 gêdêņ ênê jala gôliņņa kêt 17.

29 Ma gêdêņ ênê jala gôliņņa kêt 18 naņ, eņ gêwê lau 832 anņa Jerusalem jasêņgôn kapoacwalô.

30 Ma gêdêņ taņ Nebukadnesarnê jala gôliņņa kêt 23 naņ, siņwaganêņ kasêga Nebusaradan gêwê lau Juda 745 jasêņgôn kapoacwalô. Lau samob sêpi tageņ têtôm 4,600.

Êsêac sêgaboac Jojakim su ma tetoc eņ sa anņa Babel

31 Kiņ Judaņa Jojakim gêņgôn kapoacwalô jala 37 su. Gêdêņ jala tonan kiņ Babelņa Ewilmerodak kêkôc nê kôm gôliņņa sa. Tec jala tau ņaajôn kêt 10.

12 ma ñabêc 25 eñ taê walô kin Judaña Jojakim, tec kêgaboac eñ su aña kapoacwalô.

³² Eñ kêsôm bin malôgen gêdêñ eñ ma kêkêñ eñ gêngôñ lêpôn teñ ñaô ma ketoc eñ sa kélêlêc kin ñagêdô, tañ sêmoa Babel nañ su.

³³ Jojakim kêkwalec nê ñakwê kapoacwalôña su ma gen gêñ gêngôñ kinê tebo kêtôm bêc samob ñapañ e gêmac êndu.

³⁴ Ma kin kêkêñ gêñ ñagêdô, tañ eñ kêpô lêna nañ, gêdêñ eñ kêtôm bêc samob, tañ eñ gêmoa mata jali nañ, e gêmac êndu.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb